

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра фінансів

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: «Кредитна діяльність банків та її вплив на економічне зростання»

Виконала: студентка 4 курсу, групи ФБС(з)-41
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа
та страхування»

Бойчук М. Р.

Керівник: Кохан І. В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів

Рецензент: Шурпа С. Я.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту і маркетингу

Івано-Франківськ – 2026 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ ТА ЇЇ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ	7
1.1. Сутність банківського кредиту, його функції та принципи організації кредитної діяльності.....	7
1.2. Роль кредитування у забезпеченні економічного зростання та нормативно-правове регулювання кредитної діяльності банків в Україні.....	14
1.3. Зарубіжний досвід кредитної діяльності банків та можливості його використання в Україні.....	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	24
2.1. Загальна характеристика діяльності АТ КБ «ПриватБанк» та його місце на ринку.....	24
2.2. Аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»: структура портфеля, якість кредитів та система ризик-менеджменту.....	33
2.3. Оцінка впливу кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» на економічний розвиток України та основні проблеми кредитування.....	40
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	47
3.1. Основні напрями оптимізації кредитної діяльності та мінімізації ризиків банку.....	47
3.2. Інноваційні підходи до вдосконалення кредитного процесу (цифрові технології, скоринг, нові продукти).....	51
3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів та прогноз розвитку кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».....	54
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

В умовах глибоких змін, що відбуваються в економіці України під впливом внутрішніх структурних перетворень, процесів глобалізації та наслідків воєнних дій, особливої значущості набуває завдання досягнення стабільного та довгострокового економічного розвитку. Важливу роль у пожвавленні господарської активності, підтримці підприємництва та відновленні національної економіки відіграє раціонально побудована кредитна політика банківської системи. Банки, виконуючи функції фінансових посередників, забезпечують акумулювання тимчасово вільних фінансових ресурсів і їх перерозподіл у пріоритетні напрями економіки, сприяючи розвитку інвестиційної діяльності, виробничих процесів і формуванню споживчого попиту.

Кредитування банківськими установами є одним із базових елементів фінансової стабільності держави, чинником розвитку малого і середнього бізнесу, інструментом підтримки ключових галузей економіки та реалізації державної соціально-економічної політики. За умов ускладненого доступу до зовнішніх джерел фінансування зростає роль внутрішнього банківського кредитування, що актуалізує проблематику його ефективності, якості та впливу на динаміку економічного зростання.

Провідне місце в банківській системі України належить АТ КБ «ПриватБанк», який є найбільшою комерційною банківською установою за розміром активів, обсягами кредитного портфеля та кількістю клієнтів. Масштаби його кредитної діяльності мають комплексний вплив не лише на банківський сектор, але й на економіку країни загалом. У зв'язку з цим аналіз кредитної діяльності ПриватБанку, дослідження структури його кредитного портфеля, системи управління ризиками та оцінювання ролі кредитування у забезпеченні економічного розвитку набувають особливої теоретичної й практичної ваги.

Додаткову актуальність обраній тематиці надає потреба вдосконалення механізмів банківського кредитування в умовах цифрової трансформації фінансових послуг, підвищення рівня кредитних ризиків, змін у нормативно-правовому середовищі та посилення вимог до фінансової надійності банківських установ. Це зумовлює необхідність поглибленого теоретичного осмислення сутності кредитної діяльності банків і комплексного практичного аналізу її реалізації на прикладі провідного банку України.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засад кредитної діяльності банків, аналіз практики кредитування АТ КБ «ПриватБанк» та оцінка впливу його кредитної діяльності на економічне зростання України, а також розробка пропозицій щодо її вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети у роботі передбачено вирішення таких завдань:

- розкрити економічну сутність банківського кредиту, його функції та принципи організації кредитної діяльності;
- дослідити роль кредитування у забезпеченні економічного зростання та проаналізувати нормативно-правове регулювання кредитної діяльності банків в Україні;
- узагальнити зарубіжний досвід кредитної діяльності банків та визначити можливості його використання в національній практиці;
- надати загальну характеристику діяльності АТ КБ «ПриватБанк» та визначити його місце на банківському ринку України;
- здійснити аналіз кредитної діяльності АТ КБ ПриватБанку, зокрема структури кредитного портфеля, якості кредитів та системи управління кредитними ризиками;
- оцінити вплив кредитної діяльності АТ КБ ПриватБанку на економічний розвиток України та виявити основні проблеми кредитування;
- розробити напрями оптимізації кредитної діяльності банку та мінімізації кредитних ризиків;

- обґрунтувати доцільність впровадження інноваційних підходів у кредитний процес;

- оцінити ефективність запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є кредитна діяльність банків як складова фінансової системи та чинник економічного зростання.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі здійснення кредитної діяльності банків та її впливу на економічний розвиток, на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».

Методологічною базою дослідження є положення економічної теорії, банківської справи та фінансового менеджменту, а також законодавчо-нормативні акти України, зокрема Закони України «Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України», нормативні документи Національного банку України, міжнародні стандарти банківського регулювання. У процесі дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: аналіз і синтез, індукція і дедукція, порівняльний аналіз, статистичні та економіко-аналітичні методи, метод узагальнення та системного підходу.

Теоретичною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених у сфері банківського кредитування, фінансового посередництва та економічного зростання, зокрема роботи, присвячені проблемам кредитної політики банків, управління кредитними ризиками, ролі банківської системи в розвитку національної економіки.

Інформаційно-аналітичну базу роботи становлять офіційні статистичні дані Національного банку України, фінансова та звітна інформація АТ КБ «ПриватБанк», аналітичні огляди банківського сектору, матеріали офіційних вебсайтів, наукові публікації, монографії та результати власних аналітичних розрахунків.

Науково-пізнавальне значення кваліфікаційної роботи полягає в поглибленні теоретичних положень щодо сутності та ролі кредитної діяльності банків у забезпеченні економічного зростання. Практичне значення полягає в

можливості використання отриманих висновків і рекомендацій у діяльності банківських установ, зокрема при формуванні кредитної політики та вдосконаленні механізмів управління кредитними ризиками.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 72 сторінки, у тому числі 16 таблиць та 4 рисунки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ ТА ЇЇ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

1.1. Сутність банківського кредиту, його функції та принципи організації кредитної діяльності

Банківський кредит і кредитні відносини відіграють визначальну роль у сучасній економічній системі та суспільному розвитку загалом. Незважаючи на їх приналежність до фінансово-економічної сфери, вплив кредиту виходить за межі окремих господарських процесів і формує комплексні соціально-економічні взаємозв'язки між учасниками ринку. Широкий спектр питань, пов'язаних із функціонуванням банківського кредиту, свідчить про його системоутворююче значення в економіці.

Банківський кредит забезпечує безперервний рух фінансових ресурсів у господарському обігу, сприяючи формуванню відносин між банківськими установами, суб'єктами господарювання, населенням і державою. Як економічна категорія, він виступає важливим інструментом мобілізації та перерозподілу капіталу, що обумовлює його ключове місце у системі фінансово-кредитних відносин. Відтак аналіз економічної природи банківського кредиту дозволяє комплексно оцінити його вплив на соціально-економічний розвиток.

Кредитування є однією з основних та пріоритетних операцій банківських установ. Банківський кредит належить до базових економічних категорій і виконує фундаментальну функцію у забезпеченні стабільного функціонування економіки. Через реалізацію притаманних йому функцій найбільш повно розкривається економічна сутність кредиту та його роль у господарській діяльності [1].

Завдяки механізму банківського кредитування стає можливим:

- подолання часової невідповідності між виникненням фінансових потреб суб'єктів економіки та наявністю власних коштів шляхом залучення позикових ресурсів;

- фінансування придбання товарів тривалого користування та об'єктів нерухомості без значного одномоментного навантаження на власні фінансові ресурси;

- розширення виробничого потенціалу підприємств за рахунок залучення додаткових кредитних ресурсів;

- прискорення реалізації інвестиційних та стратегічних проєктів суб'єктів господарювання шляхом використання банківських кредитів [2].

Банківські кредитні ресурси активно використовуються не лише підприємствами та фізичними особами, а й державою для фінансування бюджетних потреб та реалізації макроекономічної політики. Таким чином, банківський кредит відіграє важливу роль у регулюванні економічних процесів та забезпеченні економічного зростання. Надання кредитів банками сприяє розвитку виробництва, підвищенню ділової активності та зростанню добробуту населення.

У процесі функціонування банківського кредиту в економіці реалізуються такі основні функції:

- акумулювання банками тимчасово вільних грошових коштів з метою їх подальшої концентрації та ефективного використання;

- стимулювання сукупного платоспроможного попиту шляхом кредитного фінансування витрат різних економічних суб'єктів;

- перерозподіл фінансових ресурсів між галузями, регіонами та суб'єктами господарювання відповідно до економічних пріоритетів;

- створення кредитних грошей як засобів обігу;

- регулювання обсягів грошової маси в економіці та вплив на макроекономічну стабільність [3].

Значення банківського кредиту для економіки визначається сукупністю виконуваних ним функцій, однак характер і масштаби його впливу змінювалися

впродовж історичного розвитку. Еволюція кредитних відносин зумовила появу різних теоретичних підходів до трактування сутності кредиту.

У сучасній економічній теорії виокремлюють два основні концептуальні підходи до визначення сутності кредиту - натуралістичний та капіталотворчий. Формування зазначених підходів пов'язане з розвитком різних економічних шкіл і напрямів теоретичної думки.

Представниками натуралістичного підходу вважаються класики політичної економії А. Сміт та Д. Рікардо [4]. Згідно з цією концепцією, об'єктом кредитних відносин є тимчасово вільні матеріальні ресурси та засоби виробництва, які один суб'єкт економіки передає іншому у тимчасове користування. Відповідно, кредит трактується як форма руху наявних реальних ресурсів, що відображає процес їх перерозподілу в натуральній формі.

На міжнародному рівні відсутня єдина, загальноприйнята система класифікації банківських кредитів. Різноманіття кредитних продуктів, що функціонують у тій чи іншій країні, визначається рівнем економічного розвитку держави, національними фінансовими традиціями, історично сформованими механізмами надання та повернення позикових коштів, а також особливостями сприйняття кредитування суб'єктами економіки. Подібна ситуація характерна й для вітчизняної економічної науки, де відсутнє єдине бачення щодо кількості та складу класифікаційних ознак банківських кредитів.

У практичній діяльності банків застосовується широкий спектр кредитів, які надаються як юридичним, так і фізичним особам. Відповідно до «Положення про кредитування» Національного банку України, банківські кредити класифікуються за строками користування, видами забезпечення, рівнем кредитного ризику, методами надання та порядком погашення. Узагальнений розподіл основних видів банківських кредитів наведено в табл.1.1 [5].

Наведені класифікаційні ознаки банківських кредитів не мають вичерпного характеру, оскільки в науковому середовищі відсутній єдиний підхід до визначення критеріїв їх поділу. Водночас саме розглянуті вище

характеристики є найбільш поширеними та такими, що найчастіше застосовуються у банківській практиці та економічних дослідженнях. У процесі систематизації банківського кредитування можуть використовуватися й додаткові критерії, які дають змогу виокремлювати окремі види кредитних продуктів.

Таблиця 1.1

**Класифікація банківських кредитів відповідно до Положення
Національного банку України «Про кредитування»**

Класифікаційний критерій	Характеристика видів кредиту
За тривалістю користування	короткострокові – строком до 1 року; середньострокові – строком до 3 років; довгострокові – строком понад 3 роки.
За формою забезпечення	забезпечені заставою (майно, майнові права, цінні папери тощо); гарантовані (банківськими гарантіями, фінансовими або майновими зобов'язаннями третьої особи); з іншим видом забезпечення (порука, страхове забезпечення); незабезпечені (бланкові кредити).
За рівнем кредитного ризику	стандартні кредити; кредити з підвищеним рівнем ризику.
За способом надання	кредити, що надаються одноразово; кредити в межах відкритої кредитної лінії; гарантійні кредити (з наданням у заздалегідь визначений строк).
За порядком погашення	з одноразовим погашенням; з поетапним погашенням (у розстрочку); з можливістю дострокового погашення (за ініціативою кредитора або позичальника); з регресивним графіком платежів; з погашенням після завершення встановленого періоду (місяця, кварталу).

Джерело: складено на основі [5]

З урахуванням цільового призначення та напряму використання позикових коштів банківські кредити доцільно поділяти на інвестиційні кредити, що спрямовуються на розширення та оновлення основного капіталу підприємств; кредити, призначені для поповнення оборотних коштів суб'єктів господарювання та забезпечення безперервності їх поточної діяльності; а також споживчі кредити, які надаються фізичним особам для задоволення їхніх особистих потреб.

Варто зазначити, що система класифікації кредитів може формуватися безпосередньо самими банківськими установами з урахуванням специфіки їх діяльності, структури клієнтської бази та рівня прийнятного ризику. Рациональна організація кредитних відносин між банками та позичальниками

передбачає обов'язкове дотримання базових принципів банківського кредитування, які визначають ключові умови функціонування кредитного механізму.

Принципи банківського кредитування доцільно трактувати як систему базових норм і засад, на яких ґрунтується побудова та реалізація кредитного процесу, що зумовлені економічною природою кредиту, виконуваними ним функціями та місцем у певному соціально-економічному середовищі. Узагальнення й класифікацію ключових принципів банківського кредитування наведено в таблиці 1.2. [6].

Таблиця 1.2

Базові принципи організації кредитної діяльності комерційного банку

Принцип кредитування	Змістова характеристика
Строковість	Надання банківських кредитів здійснюється на чітко визначений строк, по завершенні якого позичальник зобов'язаний повністю повернути отримані позикові кошти.
Поверненість	Фінансові ресурси, передані позичальнику у тимчасове користування, підлягають обов'язковому поверненню після закінчення встановленого договором терміну.
Платність	За користування кредитними коштами банк стягує плату у формі відсотків, розмір яких забезпечує покриття витрат на залучення ресурсів, операційну діяльність банку та формування прибутку.
Забезпеченість	Банк має право вимагати належне забезпечення зобов'язань з метою захисту власних фінансових інтересів та мінімізації ризику втрат у разі невиконання позичальником умов кредитного договору.
Цільовий характер використання	Кредитні кошти надаються для конкретно визначених цілей, які фіксуються у кредитному договорі та підлягають контролю з боку банку.

Джерело: складено на основі [6]

Дотримання основних принципів банківського кредитування має вирішальне значення, оскільки від цього безпосередньо залежать результативність і ефективність кредитних операцій, а також здатність банківської установи забезпечувати безперервність кредитної діяльності в майбутньому.

У науковій літературі та спеціалізованих економічних дослідженнях поняття «механізм банківського кредитування» трактується як поетапний

процес надання комерційним банком кредитів, що охоплює сукупність умов і процедур, дотримання яких є необхідним на кожній стадії кредитного процесу [7].

Функціонування чіткого та впорядкованого механізму банківського кредитування є обов'язковою умовою організації процесу надання позикових коштів. Кредитний процес у банківській установі включає кілька взаємопов'язаних і послідовних етапів, кожен з яких має власні завдання, але водночас усі вони спрямовані на досягнення стратегічних цілей кредитної діяльності банку - забезпечення прибутковості та підтримання фінансової стійкості [8]. Основні етапи банківського кредитування графічно відображено на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Етапи процесу банківського кредитування

Джерело: створено на основі [9]

Початковий етап кредитного процесу розпочинається з подання потенційним позичальником кредитної заявки, яка, як правило, містить обґрунтоване звернення із зазначенням необхідної суми кредиту, строку користування, економічного обґрунтування потреби в залученні позикових коштів та інших суттєвих параметрів кредитування. Перелік додаткових

матеріалів залежить від конкретних умов та статусу клієнта; зокрема, у разі первинного звернення до банку до заявки додаються установчі документи.

На основі інформації, наданої в кредитній заявці, кредитний працівник банку проводить первинну консультацію та співбесіду з потенційним позичальником з метою уточнення умов кредитування та попередньої оцінки ризиків.

На підготовчому етапі ключовим елементом є оцінювання кредитоспроможності позичальника, що має вирішальне значення для прийняття рішення щодо можливості надання кредиту. Банківські установи здійснюють комплексний аналіз фінансового стану клієнта з метою визначення його здатності своєчасно та в повному обсязі виконувати кредитні зобов'язання. При цьому враховуються показники фінансової звітності, рух грошових коштів на рахунках, наявність власного капіталу, характер та результати господарської діяльності, а також якісні чинники, зокрема ділова репутація, професійна компетентність та кредитна дисципліна позичальника [10].

Завершальним етапом підготовчої стадії є структурування кредиту, яке передбачає формування умов кредитної угоди та підготовку до укладення кредитного договору. На цьому етапі банком визначаються вид і строк кредиту залежно від напрямку використання позикових коштів; оптимальний розмір кредиту, який має забезпечити реалізацію запланованих цілей без створення надмірного боргового навантаження; порядок надання та погашення кредиту, а також графік сплати відсотків, що сприяє ефективному використанню коштів і своєчасному виконанню зобов'язань; рівень відсоткової ставки, який встановлюється з урахуванням кредитного ризику та вартості залучених банком ресурсів [11].

Основна стадія кредитного процесу охоплює оформлення кредитного договору та супровідних документів, безпосереднє надання кредитних коштів позичальнику, а також формування резервів для покриття можливих втрат за кредитними операціями.

Заключний етап кредитного процесу полягає у здійсненні кредитного моніторингу, який передбачає постійний контроль з боку банку за дотриманням позичальником умов кредитного договору, перевірку цільового використання позикових коштів, своєчасності погашення основної суми боргу та процентів, а також вжиття заходів щодо врегулювання простроченої заборгованості у разі її виникнення.

Отже, банківське кредитування є сукупністю взаємодій між банком і позичальником, що виникають у процесі реалізації кредитної операції. Результативність управлінських рішень щодо кредитних проєктів значною мірою визначається рівнем організації кредитного процесу в банку, адже його належна побудова сприяє зниженню кредитних ризиків та підвищенню загальної стабільності кредитної діяльності банківської установи.

1.2. Роль кредитування у забезпеченні економічного зростання та нормативно-правове регулювання кредитної діяльності банків в Україні

Вплив банківського кредитування на темпи економічного зростання України значною мірою зумовлюється результативністю роботи банківської системи, яка, у свою чергу, прямо залежить від рівня якості та узгодженості нормативно-правового регулювання у фінансовій сфері. Конституція України як основоположний акт держави закладає базові засади правового регулювання економічних і фінансових відносин, у тому числі пов'язаних із кредитуванням. Саме на її нормах базується формування законодавчих і підзаконних актів, що визначають умови здійснення кредитних операцій банками та їхній вплив на соціально-економічний розвиток країни.

Провідну роль у формуванні та функціонуванні правового поля кредитних відносин відіграють Національний банк України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України та банківські установи, які в сукупності забезпечують регуляторну, наглядову й практичну складову реалізації

кредитної діяльності в економіці. Законодавче та нормативне регулювання кредитування в Україні ґрунтується передусім на положеннях Цивільного кодексу України, а також на окремих нормах Кримінального кодексу України, що визначають правові межі банківських відносин і відповідальність за порушення у сфері кредитування.

Суттєве значення у правовому регулюванні кредитної діяльності мають спеціальні законодавчі акти, серед яких Закон України «Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України», «Про заставу», «Про іпотеку», «Про іпотечні облігації», «Про споживче кредитування», «Про організацію формування та обігу кредитних історій», «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень». Зазначені закони формують правові умови для надання кредитів, гарантують захист прав та інтересів кредиторів і позичальників, а також сприяють розвитку різних інструментів кредитування, що, своєю чергою, активізує інвестиційну діяльність і стимулює економічне зростання.

Законодавчу основу кредитних відносин доповнюють постанови й положення Верховної Ради України, Національного банку України та Кабінету Міністрів України, інструктивні матеріали, офіційні роз'яснення до нормативно-правових актів, а також внутрішні регламенти банків і їхні статутні документи, які конкретизують механізми реалізації кредитної політики. Водночас у Цивільному кодексі України міститься понад 60 статей, що регламентують здійснення банківських операцій, зокрема порядок відкриття рахунків, надання кредитів і здійснення інших фінансових послуг, що формує комплексну правову основу кредитних відносин та забезпечує їх стабільність [12].

Разом із тим Кримінальний кодекс України передбачає юридичну відповідальність за протиправні дії, шахрайські операції та інші порушення у сфері банківської та кредитної діяльності, що сприяє зміцненню довіри до фінансової системи та зменшенню рівня кредитних ризиків.

Відповідно до положень Закону України «Про банки і банківську діяльність», банківська установа, яка отримала ліцензію на здійснення банківської діяльності, наділяється правом виконувати кредитні та інші операції, визначені чинним законодавством. Цей нормативно-правовий акт визначає побудову банківської системи та встановлює економічні, організаційні й правові засади створення, функціонування, реорганізації та припинення діяльності банків, що є важливою передумовою стабільного кредитування національної економіки [13].

Закон України «Про Національний банк України» закріплює правовий статус НБУ як центрального банку держави, основною місією якого є забезпечення стабільності грошово-кредитної системи та цінової рівноваги. У межах реалізації цих функцій Національний банк сприяє надійності банківського сектору, здійснює регулювання й нагляд за кредитною діяльністю банківських установ, встановлює систему економічних нормативів, контролює ділову репутацію власників банків, забезпечує прозорість структури їх власності та проводить ліцензування банків [14].

Суттєве значення в організації кредитного процесу має Закон України «Про заставу», який застосовується у випадках використання заставного майна як способу забезпечення виконання кредитних зобов'язань позичальника. У ньому визначено вимоги до предмета застави, порядок укладання договору застави та правові наслідки невиконання боржником зобов'язань, що підвищує надійність кредитних операцій і знижує ризики для банківських установ [15].

Правові та організаційні засади надання споживчих кредитів відповідно до міжнародних стандартів закріплено в Законі України «Про споживче кредитування». Його положення спрямовані на захист прав споживачів фінансових послуг і водночас сприяють стимулюванню внутрішнього попиту як одного з чинників економічного зростання [16]. Окрему групу нормативних актів, що регулюють довгострокове кредитування та інвестиційну діяльність, утворюють Закони України «Про іпотеку» та «Про іпотечні облігації», які

визначають правові засади розвитку іпотечних відносин і ринку іпотечного кредитування.

Закон України «Про іпотеку» встановлює базові принципи формування іпотечних правовідносин як одного з ключових інструментів довгострокового фінансування, що сприяє активізації інвестиційних процесів і економічному розвитку. У ньому визначено об'єкт іпотеки, перелік зобов'язань, які можуть забезпечуватися іпотекою, істотні умови укладання іпотечного договору, вимоги щодо страхування іпотечного майна, підстави припинення іпотеки та правові наслідки невиконання зобов'язань іпотекодавцем. Крім того, закон чітко регламентує права та обов'язки іпотекодержателя та іпотекодавця, що забезпечує баланс інтересів сторін кредитних відносин і підвищує надійність іпотечного кредитування [17].

У Законі України «Про іпотечні облігації» розкрито економічну природу іпотечних облігацій як інструменту рефінансування банківських кредитів, визначено їх класифікацію, коло емітентів, умови випуску та обігу, вимоги до іпотечного покриття й порядок виконання зобов'язань за цими цінними паперами. Значну увагу в документі приділено особливостям державного регулювання ринку іпотечних облігацій, що створює передумови для розвитку довгострокового кредитування та залучення інвестиційних ресурсів в економіку [18].

Вагомий вплив на підвищення якості кредитування та зменшення кредитних ризиків має Закон України «Про організацію формування та обігу кредитних історій». Ним визначено джерела формування кредитних історій, порядок збору, зберігання та вилучення інформації з бюро кредитних історій, закріплено права суб'єктів кредитної історії та механізми захисту інформації від незаконного розголошення. Також передбачено застосування фінансових санкцій до бюро кредитних історій у разі порушення вимог законодавства, що підвищує прозорість кредитного ринку та сприяє його сталому розвитку [19].

Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень» визначає правові засади регулювання обтяжень рухомого майна, які

використовуються для забезпечення виконання кредитних та інших зобов'язань. Документ встановлює порядок виникнення, реєстрації, оприлюднення та реалізації прав юридичних і фізичних осіб щодо рухомого майна, що підвищує рівень захисту кредиторів і стимулює розширення кредитування реального сектору економіки [20].

З метою підтримання стабільності банківської системи та гарантування безперервного виконання зобов'язань перед клієнтами Національний банк України запроваджує обов'язкові економічні нормативи, дотримання яких є необхідною умовою здійснення кредитної діяльності банківськими установами. Вимоги до таких нормативів визначені в Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні від 28 січня 2001 року [21].

Відповідно до Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, банки зобов'язані оцінювати мінімальні рівні кредитних ризиків, які виникають у процесі кредитної діяльності, з метою скорочення частки проблемних і непрацюючих кредитів у кредитному портфелі [22].

Додатковим інструментом управління кредитними ризиками є Кредитний реєстр НБУ, створений на підставі Положення від 04.05.2018, який забезпечує централізований обмін інформацією про позичальників між банківськими установами та підвищує якість прийняття кредитних рішень [23].

Кожен банк формує власну кредитну політику з урахуванням нормативних вимог НБУ та стратегічних цілей розвитку, що передбачає ухвалення внутрішніх положень і правил щодо надання кредитів, визначення їх обсягів, процентних ставок, рівнів кредитного ризику та методів його мінімізації. Основним юридичним документом, який закріплює кредитні відносини між банком і позичальником, є кредитний договір, у якому визначаються умови отримання, обслуговування та погашення кредиту. Його зміст затверджується кредитним комітетом банківської установи з урахуванням індивідуальних характеристик позичальника.

1.3. Зарубіжний досвід кредитної діяльності банків та можливості його використання в Україні

Міжнародний досвід здійснення кредитної діяльності банків відіграє важливу роль для України в умовах євроінтеграційних процесів та гармонізації національної банківської системи з вимогами світових стандартів регулювання. Дослідження практик кредитування у країнах з розвинутою економікою демонструє, що раціональне поєднання ринкових інструментів, механізмів державної підтримки та залучення міжнародних фінансових ресурсів забезпечує вдосконалення нормативно-правового середовища, розширення спектра кредитних продуктів для суб'єктів господарювання та мінімізацію обсягів проблемних кредитів у банківських портфелях. Адаптація зазначених підходів до вітчизняних умов сприятиме зміцненню фінансової стійкості та підвищенню конкурентних позицій банківської системи України [24-25].

Досвід іноземних держав демонструє, що значна частка доходів банків формується за рахунок кредитування малого та середнього бізнесу, який відіграє визначальну роль у зростанні валового внутрішнього продукту та зайнятості населення. У розвинутих економіках малі та середні підприємства розглядаються як основа довгострокового економічного розвитку, оскільки саме з цього сектору з часом формуються великі компанії, що забезпечують підвищення соціально-економічного рівня країни та зростання її бюджетних надходжень. З огляду на це, державна економічна політика спрямована на стимулювання доступу МСП до банківських кредитних ресурсів [26].

У міжнародній практиці широко застосовуються механізми державного гарантування кредитів для малого та середнього бізнесу. Зокрема, уряди Іспанії, Італії, Угорщини, Словенії, США та Великобританії надають гарантії за кредитами МСП, що знижує кредитні ризики банків та активізує їхню кредитну діяльність [27].

У Канаді та Данії значна увага приділяється підтримці стартапів шляхом запровадження спеціальних гарантійних програм. Крім того, у Данії

сформувалася практика кооперації банківських установ, які спеціалізуються на кредитуванні малого та середнього підприємництва. Використання таких інструментів в Україні може сприяти розширенню доступу бізнесу до фінансування, зниженню ризиків банків та прискоренню економічного зростання [28].

У міжнародній банківській практиці широко застосовуються пільгові умови кредитування для новостворених підприємств, зокрема можливість мінімального або майже нульового початкового внеску. Такий підхід зумовлений тим, що на початковому етапі діяльності прибутковість бізнесу є обмеженою та, як правило, спрямовується на покриття стартових витрат. Використання подібних інструментів може бути доцільним і в Україні для стимулювання підприємницької активності та розвитку малого бізнесу.

Значну увагу зарубіжні банки приділяють фінансуванню агропромислового комплексу, який розглядається як стратегічна галузь та ключовий чинник продовольчої безпеки держави. У багатьох країнах за участю держави та спеціалізованих фондів створюються банки або фінансові установи, орієнтовані на кредитування сільського господарства. Так, у Німеччині функціонує розвинена система іпотечного кредитування агросфери, яка передбачає надання кредитів як на поточні потреби сільськогосподарських виробників, так і на іпотечне фінансування із забезпеченням у вигляді земельних ділянок або їх поділу. Застосування подібних механізмів в Україні могло б сприяти активізації інвестицій у сільське господарство та раціональному використанню земельних ресурсів [29].

Банківські установи Канади практикують галузевий підхід до корпоративного кредитування, пропонуючи спеціалізовані кредитні продукти для сільського господарства, енергетики та харчової промисловості, що мають стратегічне значення для національної економіки. У Франції кредитування аграрного сектору здійснюється банками, які отримали спеціальну ліцензію, при цьому держава надає таке право лише тим установам, що спроможні забезпечити кредитування за ставками нижчими за ринкові. Така модель може

бути корисною для України з огляду на необхідність підтримки пріоритетних галузей економіки [30].

Щодо процентної політики, то в італійських, французьких, німецьких та інших європейських банках поширеним є застосування комбінованих форм процентних ставок - фіксованих і плаваючих. Їх вибір залежить від умов кредитного договору, рівня кредитоспроможності та платоспроможності позичальника, суми кредиту та виду кредитного продукту. Адаптація гнучких підходів до формування процентних ставок в Україні може підвищити привабливість банківського кредитування для корпоративного сектору.

Окрему увагу в зарубіжній банківській практиці приділяють управлінню проблемною заборгованістю. Банки розвинутих країн активно впроваджують різні інструменти зменшення частки непрацюючих кредитів, серед яких найпоширенішим є реструктуризація боргу.

Водночас цей метод не завжди забезпечує повне вирішення проблеми, оскільки переважно спрямований на очищення кредитного портфеля банку. У США, Мексиці та Аргентині поряд із реструктуризацією застосовуються такі заходи, як викуп проблемних кредитів, скорочення боргових зобов'язань, пролонгація строків кредитування та зниження процентних ставок. Використання комплексного підходу до управління проблемною заборгованістю може бути ефективним інструментом для зниження кредитних ризиків українських банків та підвищення стабільності банківської системи загалом.

Слід підкреслити, що в практиці іноземних банківських установ функціонують спеціалізовані підрозділи та служби, відповідальні за роботу з проблемною заборгованістю, які забезпечують оперативне реагування на потенційні кредитні ризики. Так, у Польщі наявність підрозділу з управління проблемними активами є обов'язковою вимогою для кожної банківської установи, оскільки за його відсутності банк не може здійснювати діяльність як повноцінна фінансова структура. Такий підхід свідчить про високий рівень

інституційної відповідальності у сфері управління кредитними ризиками, що може бути корисним для подальшого розвитку банківської системи України.

У процесі управління кредитними ризиками зарубіжні банки активно застосовують методи диверсифікації та страхування, які добре відомі й українській банківській практиці. Водночас серед специфічних іноземних інструментів, що практично не використовуються в Україні, варто виокремити сек'юритизацію кредитів. Сутність цього методу полягає у випуску банками цінних паперів, забезпечених кредитними вимогами, з подальшою можливістю їх реалізації на фінансовому ринку, що дозволяє знизити навантаження на кредитний портфель та перерозподілити ризики [31].

Важливе місце в зарубіжній банківській практиці посідає оцінка кредитоспроможності позичальників, яка розглядається як ключовий елемент мінімізації кредитного ризику. Іноземні банки здійснюють комплексний та детальний аналіз фінансового стану клієнтів, їх ділової репутації та перспектив розвитку. Зокрема, у США широко застосовується методика «п'яти С», відповідно до якої банки послідовно оцінюють ділову репутацію позичальника та його кінцевих бенефіціарів, аналізують фінансову звітність і майновий стан, визначають здатність до погашення кредиту, оцінюють рівень кредитного ризику, а також враховують загальні макроекономічні умови штату та країни в цілому.

У Великобританії оцінка кредитоспроможності позичальників здійснюється з використанням методик «PARSEL» та «CAMPARI».

Методика «PARSEL» передбачає аналіз таких елементів [25]:

- P (Person) - загальна інформація про потенційного клієнта та його діловий імідж;
- A (Amount) - обґрунтування потреби у кредиті;
- R (Repayment) - здатність до погашення позики;
- S (Security) - оцінка забезпечення;
- E (Expediency) - доцільність надання кредиту;

- R (Remuneration) - рівень винагороди банку у вигляді процентної ставки за прийнятий ризик.

Методика «CAMPARI» є більш розширеною та комплексною системою оцінки кредитоспроможності [25]:

- C (Character) - репутація позичальника;
- A (Ability) - здатність підприємства ефективно здійснювати господарську діяльність;
- M (Means) - аналіз необхідності залучення позикових коштів;
- P (Purpose) - цільове призначення кредиту;
- A (Amount) - обсяг і причини отримання позики;
- R (Repayment) - можливість своєчасного погашення;
- I (Insurance) - способи страхування кредитного ризику.

Узагальнення зарубіжного досвіду свідчить, що в розвинутих країнах кредитування реального сектору економіки здійснюється переважно через спеціалізовані банківські продукти, орієнтовані на конкретні галузі, при цьому особлива увага приділяється глибокій оцінці платоспроможності та кредитоспроможності позичальників. Такий підхід дозволяє мінімізувати ризик виникнення проблемної заборгованості та підвищити ефективність кредитної діяльності банків. Наразі банківська система України лише частково використовує іноземний досвід, хоча вітчизняні банки вже впроваджують окремі подібні інструменти управління кредитними ризиками.

Водночас державна політика спрямована на підтримку корпоративного сектору через реалізацію спільних з банками програм пільгового кредитування. З огляду на це, українським банкам доцільно посилити увагу до методів оцінки кредитоспроможності позичальників за прикладом зарубіжних банків, а також розглянути можливість створення спеціалізованих банківських установ, орієнтованих на фінансування окремих галузей економіки.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Загальна характеристика діяльності АТ КБ «ПриватБанк» та його місце на ринку

АТ КБ «ПриватБанк» є одним із провідних універсальних банків України, діяльність якого спрямована на обслуговування широкого кола клієнтів. Банк утримує лідерські позиції у сфері роздрібних фінансових послуг, водночас активно розвиває продукти та сервіси для малого і середнього бізнесу, а також надає окремі кредитні рішення й банківське обслуговування корпоративним клієнтам. Функціонування банку здійснюється на підставі ліцензії Національного банку України, отриманої у 1992 році [32].

АТ КБ «ПриватБанк» здійснює свою діяльність на підставі Статуту, відповідно до вимог законодавства України та нормативно-правових актів Національного банку України, що регламентують функціонування банківської системи. Правовий статус банку, наявність чинної банківської ліцензії та право на здійснення банківської діяльності офіційно підтверджуються Витягом з Державного реєстру банків, сформованим Національним банком України, згідно з яким АТ КБ «ПриватБанк» зареєстрований у Державному реєстрі банків, має ліцензію № 22 та здійснює банківську діяльність на законних підставах, що забезпечує його повноцінне функціонування відповідно до Статуту та чинного регуляторного середовища.

Повномасштабна війна, що триває з 2022 року, суттєво вплинула на соціально-економічний розвиток України. Упродовж 2023–2024 років економіка поступово адаптувалася до нових реалій: спостерігалось уповільнення інфляційних процесів, стабілізація валютного ринку та зростання частки безготівкових розрахунків. Водночас зберігаються системні виклики, зокрема руйнування виробничої та транспортної інфраструктури, дефіцит

трудових ресурсів унаслідок міграції населення, а також зростання витрат бізнесу на енергозабезпечення та логістику [33].

За таких умов АТ КБ ПриватБанк продовжує відігравати ключову роль як фінансовий партнер для населення та суб'єктів господарювання. Банк активно залучений до реалізації державних програм кредитної підтримки малого та середнього бізнесу, пропонує сучасні дистанційні інструменти для підприємців і розширює співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями, що сприяє підтриманню фінансової стабільності та відновленню економіки країни.

За наявних економічних та воєнних умов АТ КБ «ПриватБанк» продовжує утримувати лідерські позиції серед банківських установ України. Банк надає широкий спектр фінансових послуг для фізичних осіб, суб'єктів підприємницької діяльності та корпоративних клієнтів, залишаючись стабільним, надійним і водночас адаптивним фінансовим партнером навіть у кризових ситуаціях. Значна увага у діяльності банку приділяється розвитку цифрових каналів обслуговування, зокрема дистанційного банкінгу, мобільних застосунків та онлайн-платформ, що забезпечує зручність і доступність здійснення фінансових операцій.

Безготівкові розрахунки клієнтів організовуються на основі платіжних інструкцій, які мають відповідати встановленим вимогам щодо реквізитів, змісту та порядку подання до банку. Банк здійснює контроль правильності оформлення розрахункових документів, своєчасність їх виконання та дотримання клієнтами платіжної дисципліни. Важливим елементом обслуговування є застосування різних платіжних систем, а також використання банківських платіжних карток у розрахунках підприємств.

Нарахування процентів за депозитами здійснюється відповідно до умов договору та обраного депозитного продукту, а їх виплата може проводитися як періодично, так і наприкінці строку дії договору.

Нарахування та стягнення процентів здійснюється відповідно до умов кредитного договору, а впродовж строку користування кредитом банк

проводить кредитний моніторинг з метою мінімізації ризиків. У разі порушення умов договору застосовуються передбачені кредитні санкції.

До основних пріоритетів діяльності ПриватБанку належать розвиток інноваційних банківських продуктів, підтримка малого та середнього бізнесу, активне кредитування, обслуговування корпоративних клієнтів, а також надання якісних розрахунково-касових послуг. Узагальнення ключових напрямів роботи банку наведено в таблиці 2.1 [34].

Таблиця 2.1

Основні напрями діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

Напрямок діяльності	Характеристика
Роздрібні банківські послуги	Обслуговування фізичних осіб: депозити, платіжні картки, кредити готівкою та онлайн, іпотечні програми, обслуговування через мобільний застосунок «Приват24».
Малий та середній бізнес (МСБ)	Кредитування підприємців, участь у державних програмах підтримки («Доступні кредити 5-7-9%»), надання розрахунково-касових послуг, бізнес-еквайринг, електронна звітність.
Корпоративний бізнес	Фінансування великих компаній, управління ліквідністю, зарплатні проекти, зовнішньоекономічні розрахунки, консультаційні послуги для корпоративних клієнтів.
Цифрові сервіси	Онлайн-банкінг «Приват24», QR-платежі, технології безконтактної оплати, інтеграція з міжнародними платіжними системами, розвиток мобільних фінансових послуг.
Інноваційні продукти та фінтех	Впровадження рішень у сфері штучного інтелекту та Big Data, цифрова ідентифікація клієнтів (BankID), автоматизація кредитного скорингу, нові інструменти для електронної комерції.
Соціальні та державні програми	Виплати пенсій, соціальної допомоги, підтримка внутрішньо переміщених осіб, реалізація державних фінансових проєктів, співпраця з міжнародними донорами.

АТ КБ ПриватБанк систематично оновлює та розширює лінійку банківських продуктів, орієнтуючись на запити різних категорій клієнтів. Поряд із традиційними видами банківського обслуговування банк активно розвиває напрями інвестиційних і страхових послуг, фінансового лізингу, управління активами, а також упроваджує сучасні фінтех-рішення. Цифровізація банківських сервісів залишається одним із ключових стратегічних пріоритетів, що дає змогу клієнтам оперативно та безпечно здійснювати більшість операцій у дистанційному форматі.

Станом на початок 2025 року АТ КБ ПриватБанк зберігає провідні позиції за масштабами своєї мережі серед банків України. Банківська інфраструктура охоплює понад 1 000 відділень, близько 5 000 банкоматів і 10 000 терміналів самообслуговування по всій країні, що дозволяє забезпечувати належний рівень фінансової доступності навіть за умов воєнного стану. АТ КБ ПриватБанк забезпечує доступність своїх послуг у найвіддаленіших куточках України. Щоденна діяльність банку спрямована на максимальне задоволення потреб клієнтів, тому основний акцент робиться на впровадження інновацій, розвиток цифрових сервісів та підвищення рівня обслуговування [36].

Окрім цього, банк активно впроваджує інноваційні інструменти дистанційного обслуговування, що істотно знижує залежність клієнтів від фізичної присутності у відділеннях та сприяє безперервності надання банківських послуг.

АТ КБ ПриватБанк є найбільшим банком України та одним із найвпливовіших учасників національної фінансової системи. Заснований з метою формування надійної банківської інфраструктури для населення та бізнесу, на сучасному етапі банк відіграє важливу роль у розвитку економіки держави, виступаючи фінансовим партнером для понад 19 мільйонів клієнтів - як фізичних, так і юридичних осіб [35].

АТ КБ ПриватБанк є прикладом соціально відповідального бізнесу. Банк постійно підтримує соціальні ініціативи, впроваджує принципи сталого розвитку та активно долучається до відбудови України в умовах війни. У 2022 році банк збільшив частку в роздрібному кредитуванні з 26% до 32%, а український бізнес отримав понад 23,8 млрд грн нових кредитів. Це підтверджує рішучість ПриватБанку підтримувати національну економіку навіть у найскладніші періоди.

Важливою складовою корпоративної культури АТ КБ ПриватБанку є дотримання принципів чесності, прозорості, дотримання законодавства та прав усіх учасників фінансового процесу - від клієнтів і співробітників до держави й акціонерів. Банк відкрито звітує про свою діяльність через щорічні інтегровані

звіти, які містять як фінансові результати, так і огляд досягнень у сфері соціального впливу та відповідального ведення бізнесу [36].

Ключові цінності АТ КБ ПриватБанку - це довіра, якість, професійність і клієнтоорієнтованість. Персонал банку є його головним капіталом: співробітники забезпечені рівними можливостями для розвитку, гідними умовами праці та захистом своїх прав.

Клієнтоорієнтованість є основною складовою стратегії розвитку АТ КБ ПриватБанку. Банк позиціонує себе як універсальний та інноваційний фінансовий інститут, що забезпечує простий і зручний доступ до широкого спектру банківських послуг для всіх категорій населення й бізнесу по всій Україні - від невеликих селищ до великих міст.

На рис. 2.1 подано схему організаційної структури управління АТ КБ «ПриватБанк», яка відображає ключові рівні керівництва та підрозділи банку.

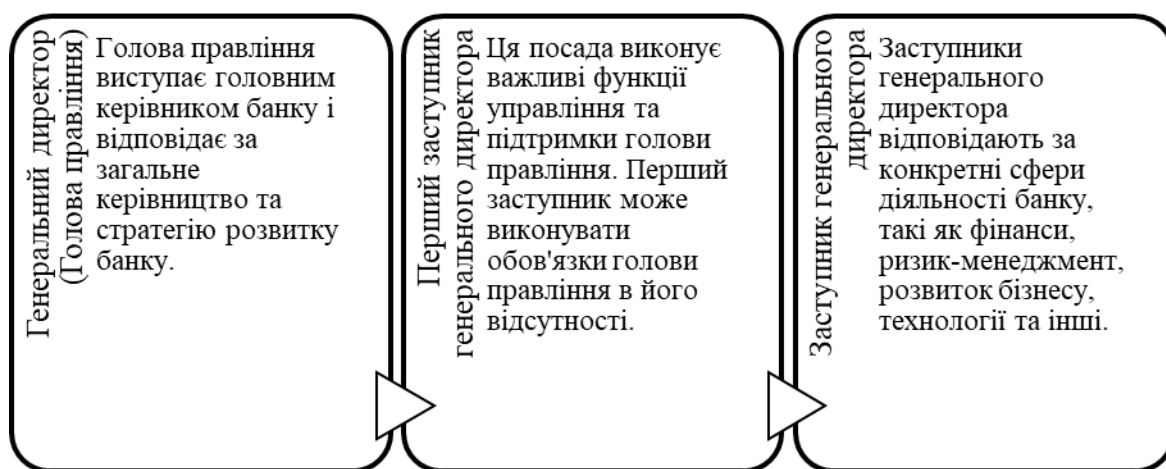

Рис. 2.1. Структура управління АТ КБ «ПриватБанк»

Організаційна структура управління АТ КБ «ПриватБанк» вибудована за ієрархічним принципом і складається з кількох рівнів.

На стратегічному рівні функціонують Наглядова рада та Правління банку, які формують основні напрями розвитку та визначають ключові пріоритети діяльності.

Поточне управління реалізується через спеціалізовані департаменти й управління, що відповідають за роздрібний бізнес, корпоративний сектор, управління ризиками, інформаційні технології, фінансовий моніторинг і безпеку.

В табл. 2.2 наведена умовна схема організаційної структури банку.

Таблиця 2.2

Схема організаційної структури управління АТ КБ «ПриватБанк»

Рівень управління	Основні органи / підрозділи	Функції
Стратегічний рівень	Наглядова рада	Визначення стратегічних цілей, контроль за діяльністю Правління, затвердження ключових рішень
Виконавчий рівень	Правління банку	Поточне управління діяльністю банку, реалізація стратегії, управління фінансовими ресурсами
Функціональний рівень	Департаменти (роздрібного бізнесу, корпоративного бізнесу, ризик-менеджменту, фінансового моніторингу, ІТ та цифрових рішень, безпеки)	Розробка та реалізація банківських продуктів, управління ризиками, впровадження технологій, забезпечення фінансової стабільності та безпеки
Регіональний рівень	Регіональні дирекції та філії	Координація діяльності у відповідних областях, адаптація послуг до потреб клієнтів регіону
Операційний рівень	Відділення, банкомати, термінали самообслуговування	Безпосереднє обслуговування фізичних і юридичних осіб, надання повного спектра банківських послуг

Важливе місце у структурі займають регіональні дирекції та мережа відділень, які безпосередньо забезпечують обслуговування клієнтів у всіх регіонах України. Такий підхід дозволяє ефективно поєднувати централізоване стратегічне керівництво з оперативною адаптивністю на місцевому рівні.

Система управління та внутрішнього контролю в АТ КБ «ПриватБанк» організована таким чином, щоб гарантувати надійність, стабільність та відповідність усіх бізнес-процесів вимогам національного законодавства й міжнародних стандартів. Її головна мета – забезпечення фінансової стійкості установи, захист інтересів клієнтів і партнерів, а також мінімізація операційних і фінансових ризиків.

Основна мета системи полягає у забезпеченні стабільності й надійності банку через [37]:

- своєчасне виявлення, оцінювання та управління кредитними, валютними, операційними й ринковими ризиками;
- узгоджену взаємодію структурних підрозділів, зокрема тих, що відповідають за бухгалтерський облік, складання фінансової та управлінської звітності;
- гарантування достовірності, прозорості й оперативності інформації, яка надається клієнтам, акціонерам і регуляторам;
- підтримку кіберстійкості, безпеки інформаційних систем, захисту баз даних та безперебійного функціонування цифрових сервісів;
- запобігання шахрайству, зловживанням і неправомірному використанню активів банку;
- дотримання вимог Національного банку України та інших нормативних актів.

Керівництво АТ КБ «ПриватБанк» постійно аналізує зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі, адаптуючи систему контролю до нових ризиків. Удосконалення внутрішніх процедур здійснюється на регулярній основі шляхом аудиту, моніторингу та впровадження сучасних практик корпоративного управління. Такий підхід забезпечує збереження високого рівня надійності банку навіть за умов економічної нестабільності та безпекових загроз.

У табл.2.3. наведено фінансово-економічні показники банку за 2023-2024 рр.

Станом на 01.01.2025 загальний обсяг активів АТ КБ «ПриватБанк» становив 956 714 170 тис. грн, що на 78 464 471 тис. грн або 8,93 % більше порівняно з аналогічною датою попереднього року. Зростання активів свідчить про розширення масштабів діяльності банку та підвищення його ролі у фінансовій системі України.

Таблиця 2.3

Фінансово-економічні показники банку

№	Показники	Од. виміру	Станом на 01.01.2024	Станом на 01.01.2025	Темп росту, %	Приріст, %
1	Активи (усього)	тис. грн	878 249 699	956 714 170	108,93	8,93
2	Кредити, надані банкам (кошти в інших банках)	тис. грн	75 061 458	72 150 851	96,12	-3,88
3	Кредити, надані клієнтам	тис. грн	95 637 763	116 999 204	122,34	22,34
3а	у т.ч. фізичним особам*	тис. грн	—	—	—	—
4	Інвестиції в цінні папери	тис. грн	305 129 983	331 309 672	108,57	8,57
5	Капітал банку	тис. грн	83 294 249	99 143 853	119,03	19,03
5а	Статутний капітал	тис. грн	206 059 744	206 059 744	100,00	0,00
6	Зобов'язання банку (усього)	тис. грн	601 768 639	672 691 177	111,79	11,79
7	Кошти банків	тис. грн	486	5 570	1 146,21	1 046,21
8	Кошти клієнтів	тис. грн	549 686 644	611 566 106	111,26	11,26
9	Цінні папери власного боргу	тис. грн	2 628	2 668	101,52	1,52
10	Процентні доходи	тис. грн	66 237 277	77 593 516	117,14	17,14
11	Процентні витрати	тис. грн	6 616 309	10 706 232	161,82	61,82
12	Комісійні доходи	тис. грн	41 588 600	46 601 889	112,05	12,05
13	Комісійні витрати	тис. грн	17 149 834	18 834 027	109,82	9,82
14	Чистий прибуток	тис. грн	37 764 685	40 140 855	106,29	6,29
15	Дебіторська заборгованість	тис. грн	22 195	3 763	—	—
16	Кредиторська заборгованість	тис. грн	29 173 418	26 396 922	90,48	-9,52

Джерело: складено за даними АТ КБ «ПриватБанк» (додаток А).

Ключовим фактором приросту активів стало збільшення кредитів та заборгованості клієнтів на 22,34 %, що вказує на активізацію кредитної діяльності, зокрема у корпоративному та роздрібному сегментах. Це позитивно характеризує участь банку у фінансуванні економіки в умовах воєнного стану та післякризового відновлення.

Обсяг коштів у інших банках, навпаки, скоротився на 3,88 %, що може свідчити про перерозподіл ліквідних ресурсів на користь більш дохідних напрямів - кредитування та інвестицій у цінні папери.

Інвестиції в цінні папери зросли на 8,57 %, що обумовлено насамперед збільшенням портфеля облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП). Це

свідчить про орієнтацію банку на надійні інструменти з гарантованою дохідністю та одночасну підтримку державних фінансів.

Загальний обсяг зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» на 01.01.2025 становив 672 691 177 тис. грн, що на 11,79 % більше порівняно з 01.01.2024. Основну частку в структурі зобов'язань традиційно займають кошти клієнтів, які зросли на 11,26 % і досягли 611 566 106 тис. грн.

Зростання депозитної бази клієнтів свідчить про високий рівень довіри населення та бізнесу до банку, а також про ефективну депозитну політику та стабільність банку як системно важливої установи.

Водночас спостерігається істотне зростання коштів банків (у понад 10 разів), що, незважаючи на незначну абсолютну величину, може свідчити про активізацію міжбанківських операцій. Обсяг боргових цінних паперів, емітованих банком, залишився стабільним і не має суттєвого впливу на фінансову стійкість.

Власний капітал АТ КБ «ПриватБанк» за аналізований період зріс з 83 294 249 тис. грн до 99 143 853 тис. грн, або на 19,03 %, що є позитивною тенденцією з точки зору фінансової стійкості та виконання регуляторних вимог НБУ.

Статутний капітал банку залишився незмінним і становить 206 059 744 тис. грн, що свідчить про відсутність додаткової емісії акцій у 2024 році. Основним чинником зростання власного капіталу стало збільшення резервних та інших фондів, а також покращення показника нерозподіленого прибутку, який зменшився за абсолютною величиною збитку.

Суттєве зростання резервів переоцінки (65,87 %) вказує на позитивні результати переоцінки фінансових інструментів, насамперед цінних паперів, що відображає ефективну інвестиційну політику банку.

Фінансові результати діяльності АТ КБ «ПриватБанк» у 2024 році характеризуються зростанням доходів до 110 508 767 тис. грн, що на 8,73 % більше порівняно з попереднім роком.

Процентні доходи зросли на 17,14 %, що зумовлено розширенням кредитного портфеля та збереженням високого рівня процентних ставок. Водночас процентні витрати зросли значно швидшими темпами (61,82 %), що відображає подорожчання залучених ресурсів унаслідок монетарної політики НБУ.

Чистий процентний дохід збільшився на 12,19 %, що свідчить про збереження прибутковості основної банківської діяльності. Комісійні доходи та витрати також демонстрували позитивну динаміку, а чистий комісійний дохід зріс на 13,62 %, що підтверджує ефективність транзакційного бізнесу та цифрових сервісів банку.

Прибуток до оподаткування у 2024 році становив 81 004 134 тис. грн, що на 11,32 % більше, ніж у 2023 році. Після сплати податку на прибуток чистий прибуток банку досяг 40 140 855 тис. грн, продемонструвавши зростання на 6,29 %.

Отримані фінансові результати свідчать про високу адаптивність бізнес-моделі ПриватБанку до складних макроекономічних умов, ефективне управління витратами та ризиками, а також про здатність банку забезпечувати стабільну прибутковість навіть в умовах зростання операційних та процентних витрат.

Отже, аналіз фінансово-економічних показників АТ КБ «ПриватБанк» за 2024 рік дозволяє зробити висновок, що банк зберігає високий рівень фінансової стійкості, ліквідності та прибутковості. Зростання активів, власного капіталу та чистого прибутку, а також стабільна депозитна база підтверджують статус ПриватБанку як системно важливого банку України та одного з ключових фінансових інститутів у процесі відновлення національної економіки.

2.2. Аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»: структура портфеля, якість кредитів та система ризик-менеджменту

Кредитна діяльність АТ КБ «ПриватБанк» упродовж 2022–2024 років здійснювалася в умовах глибокої структурної трансформації економіки України, спричиненої повномасштабною війною, зростанням фіскального та боргового навантаження на державу, обмеженим доступом бізнесу до капіталу та підвищеною волатильністю фінансових ринків.

У 2022 році ключовим завданням ПриватБанку стало збереження фінансової стійкості, ліквідності та капіталу в умовах шокового падіння економічної активності. Кредитна політика мала виразно антикризовий характер і була спрямована на підтримку найбільш життєздатних сегментів економіки, здатних забезпечити безперервність виробництва, зайнятості та податкових надходжень. Надання нових кредитів відбувалося вибірково, з акцентом на державні програми підтримки бізнесу та аграрного сектору.

У 2023 році ПриватБанк перейшов до етапу поступового відновлення кредитної активності. Поліпшення макроекономічних очікувань, стабілізація валютного ринку, зростання довіри клієнтів і значні залишки коштів на рахунках створили передумови для нарощування кредитного портфеля. Водночас кредитування здійснювалося з урахуванням високих ризиків, що зумовило посилення фінансового аналізу позичальників та активне використання механізмів розподілу ризиків.

У 2024 році ПриватБанк функціонував в умовах збереження воєнного стану, проте за наявності більш прогнозованого макроекономічного середовища. Попри додаткові виклики, пов'язані з дефіцитом електроенергії та пошкодженням енергетичної інфраструктури у другому й третьому кварталах, Банк зумів зберегти досягнутий рівень бізнес-активності та перейти до активної фази кредитного зростання. Це свідчить про високу адаптивність кредитної моделі ПриватБанку та ефективність системи управління ризиками.

Склад, динаміка та структура доходів АТ КБ «ПриватБанк» наведений в табл.2.4 та рис.2.2.

Аналіз складу та динаміки доходів АТ КБ «ПриватБанк» за 2022–2024 роки свідчить про стійке зростання загального обсягу доходів банку,

незважаючи на складні макроекономічні умови, пов’язані з воєнним станом, інфляційними процесами та підвищеними кредитними ризиками. За досліджуваний період загальні доходи банку зросли на 46 227 тис. грн, або 58,1 %, що вказує на високу адаптивність бізнес-моделі банку до кризових умов.

Таблиця 2.4

Склад та динаміка доходів АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 рр.

Показник	2022 р., тис. грн	2023 р., тис. грн	2024 р., тис. грн	Абсолютне відхилення 2024/2022, тис. грн	Темп зростання 2024/2022, %
Процентні доходи	43 687	66 237	77 594	+33 907	+77,6
Комісійні доходи	32 945	41 589	46 602	+13 657	+41,5
Інші доходи	2 956	2 367	1 619	-1 337	-45,2
Всього доходів	79 588	110 193	125 815	+46 227	+58,1

Джерело: створено на основі фінансового звіту банку.

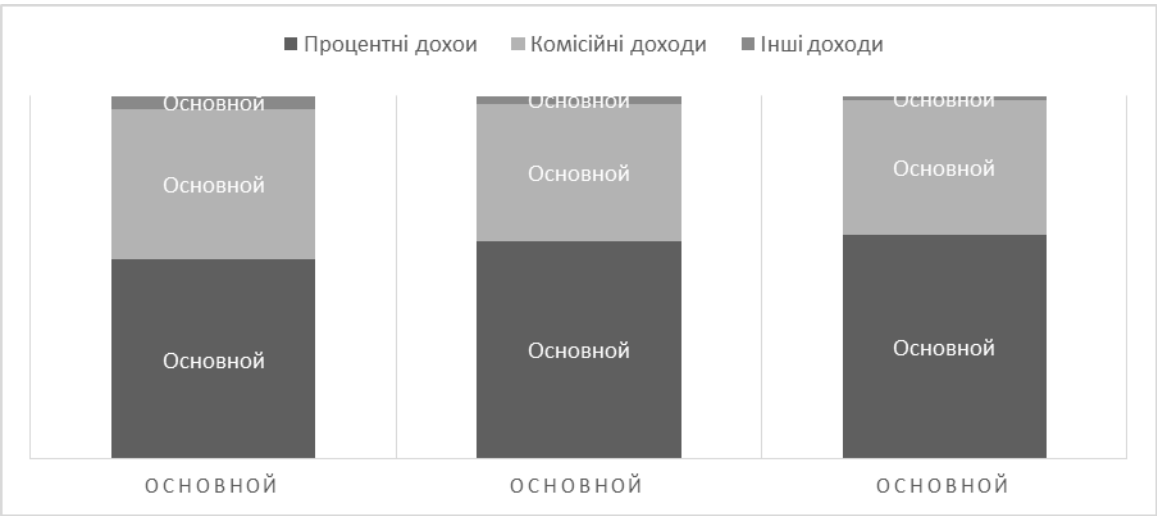

Рис.2.2. Структура доходів АТ КБ «ПриватБанк» за 2022-2024 рр.

Джерело: створено на основі фінансового звіту банку.

Найбільшу частку у структурі доходів банку стабільно займають процентні доходи, обсяг яких збільшився з 43 687 тис. грн у 2022 році до 77 594 тис. грн у 2024 році, тобто на 77,6 %. Частка процентних доходів у загальній структурі зросла з 54,8 % до 61,67 %, що є позитивною тенденцією та свідчить про:

- активізацію кредитної діяльності банку;
- зростання процентних ставок;

- розширення портфеля кредитів фізичним та юридичним особам;
- ефективне управління активами.

Зростання ролі процентних доходів підтверджує орієнтацію ПриватБанку на класичну банківську модель отримання прибутку, що є ознакою фінансової стійкості.

Комісійні доходи також зросли в абсолютному вимірі - на 13 657 тис. грн (+41,5 %), однак їх частка у загальних доходах скоротилася з 41,4 % у 2022 році до 37,04 % у 2024 році. Це пояснюється випереджальними темпами зростання процентних доходів порівняно з комісійними.

Попри зменшення питомої ваги, комісійні доходи залишаються важливим джерелом формування фінансових результатів банку, що пов'язано з:

- високою активністю клієнтів у сфері платіжних операцій;
- розвитком дистанційних та цифрових сервісів;
- значною клієнтською базою ПриватБанку.

Інші доходи мають тенденцію до скорочення як в абсолютному, так і у відносному вимірі. За 2022–2024 роки вони зменшилися на 1 337 тис. грн, або 45,2 %, а їх частка у структурі доходів скоротилася з 3,7 % до 1,29 %. Це може свідчити про:

- зменшення разових та нестабільних джерел доходів;
- переорієнтацію банку на більш прогнозовані та стійкі доходи;
- оптимізацію непрофільних операцій.

Структура кредитного портфеля АТ «ПриватБанк» за 2022–2024 рр. наведена в табл.2.5.

Аналіз структури кредитного портфеля АТ «ПриватБанк» за 2022–2024 роки свідчить про суттєве нарощення обсягів кредитування клієнтів та одночасні структурні зміни у бік посилення ролі роздрібного сегмента. Упродовж досліджуваного періоду загальний обсяг кредитів та авансів клієнтам зріс на 44 677 млн грн, або більш ніж у 1,6 раза, що є позитивною тенденцією та підтверджує активізацію кредитної діяльності банку навіть за умов воєнного

стану, макроекономічної нестабільності та підвищених ризиків фінансового ринку.

Таблиця 2.5

Структура кредитного портфеля АТ «ПриватБанк» за 2022–2024 рр.

Показники	2022 р., млн грн	2023 р., млн грн	2024 р., млн грн	Відхилення 2024 р. до 2022 р., млн грн
Всього кредитів та авансів клієнтам	68 084	92 019	112 761	+44 677
Кредити юридичним особам	25 137	31 967	32 950	+7 813
Питома вага кредитів юридичним особам у загальній сумі кредитів банку, %	36,9	34,7	29,2	-7,7
Кредити фізичним особам	42 947	60 052	79 811	+36 864
Питома вага кредитів фізичним особам у загальній сумі кредитів банку, %	63,1	65,3	70,8	+7,7

Джерело: створено на основі фінансового звіту банку.

Обсяг кредитів, наданих юридичним особам, у 2024 році досяг 32 950 млн грн, що на 7 813 млн грн більше порівняно з 2022 роком. Водночас їх частка у загальній структурі кредитного портфеля скоротилася з 36,9 % до 29,2 %, тобто на 7,7 відсоткового пункту. Така динаміка зумовлена насамперед обережною кредитною політикою банку щодо корпоративного сектору, підвищеними ризиками неплатоспроможності підприємств у період воєнних дій, а також концентрацією фінансування бізнесу в межах державних програм підтримки, зокрема програми «5–7–9 %». Крім того, банк посилив вимоги до фінансового стану позичальників та якості кредитного забезпечення, що також вплинуло на зміну структури портфеля. Водночас скорочення питомої ваги корпоративних кредитів не свідчить про згортання цього напрямку, а є результатом перерозподілу кредитних пріоритетів з урахуванням ризиків зовнішнього середовища.

Найбільш динамічним сегментом кредитного портфеля залишається кредитування фізичних осіб. За 2022–2024 роки обсяг роздрібних кредитів зріс на 36 864 млн грн і у 2024 році становив 79 811 млн грн.

Частка кредитів фізичним особам у загальному обсязі кредитного портфеля зросла з 63,1 % до 70,8 %, що свідчить про посилення їх ролі як основних позичальників банку. Зазначене зростання зумовлене активним розвитком споживчого кредитування та кредитних карткових продуктів, широким впровадженням цифрових каналів надання кредитів, стабільним попитом населення на коротко- та середньострокові позики, а також ефективною системою скорингу та управління кредитними ризиками, яка дозволяє банку контролювати якість кредитного портфеля.

Загалом кредитний портфель АТ «ПриватБанк» у 2022–2024 роках характеризується не лише кількісним зростанням обсягів кредитування, а й структурною трансформацією з домінуванням роздрібного сегмента, зниженням питомої ваги корпоративних кредитів на тлі підвищених ризиків у бізнес-середовищі та підвищенням рівня диверсифікації портфеля. Така структура сприяє зростанню стабільності та керованості кредитної діяльності банку. Отже, сформований кредитний портфель АТ «ПриватБанк» відповідає сучасним умовам функціонування банківської системи України та свідчить про гнучку й зважену кредитну політику, спрямовану на мінімізацію ризиків і забезпечення фінансової стійкості банку.

У сегменті фізичних осіб у 2023–2024 роках спостерігалось стале зростання обсягів споживчого кредитування, зокрема за рахунок карткових продуктів, кредитів на придбання автомобілів та іпотечних програм. Відновлення роздрібного кредитування стало можливим завдяки цифровізації процесів, розвитку дистанційних каналів обслуговування та використанню сучасних скорингових моделей.

Сегмент мікро-, малого та середнього бізнесу залишався стратегічним пріоритетом Банку. Саме МСБ є найбільш чутливим до дефіциту фінансування в умовах війни, водночас відіграючи ключову роль у забезпеченні зайнятості та регіонального розвитку.

Кредитування корпоративних клієнтів та великого бізнесу здійснювалося вибірково, з акцентом на стратегічно важливі проєкти, у тому числі пов'язані з

відновленням інфраструктури, енергетикою та логістикою. Такий підхід дозволив мінімізувати ризики значних втрат у разі дефолту окремих великих позичальників.

У 2022–2024 роках ПриватБанк здійснив суттєву трансформацію продуктової лінійки кредитування, адаптуючи її до умов воєнної економіки та нових потреб клієнтів.

У 2022 році ключовими продуктами залишалися кредити в межах державної програми «5-7-9%», агрокредити («Агросезон»), овердрафти та короткострокові кредитні лінії. Вони дозволяли бізнесу підтримувати оборотний капітал та забезпечувати безперервність операційної діяльності.

У 2023 році ПриватБанк значно розширив спектр кредитних продуктів, зокрема за рахунок відновлення іпотечного кредитування в межах програми «ЄОселя», розвитку лізингових продуктів та впровадження нових форматів онлайн-кредитування для МСБ.

У 2024 році особливого значення набули програми фінансування енергонезалежності, що було зумовлено руйнуванням енергетичної інфраструктури країни. Кредити на встановлення альтернативних джерел енергії стали важливим інструментом підвищення стійкості бізнесу та домогосподарств.

Якість кредитного портфеля є одним із ключових індикаторів ефективності кредитної діяльності банку. У 2022 році ПриватБанк зіткнувся з різким зростанням кредитного ризику, що зумовило необхідність формування значних резервів під очікувані кредитні збитки відповідно до вимог МСФЗ 9.

Система управління кредитними ризиками ПриватБанку є багаторівневою, інтегрованою та відповідає вимогам Національного банку України й міжнародним стандартам банківського регулювання. Вона охоплює всі стадії кредитного процесу - від попередньої оцінки позичальника до повного погашення зобов'язань (рис.2.3).

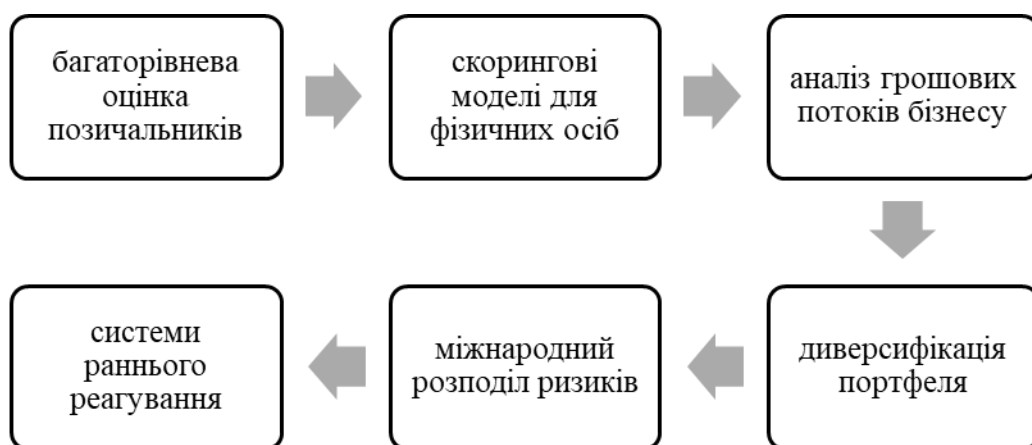

Рис. 2.3. Основні елементи кредитних ризиків АТ КБ «ПриватБанк»

Важливим елементом зниження кредитних ризиків стала активна співпраця з міжнародними фінансовими організаціями. Підписання у 2023 році угод з ЄБРР на суму 240 млн євро, а у 2024 році - найбільшої в Україні угоди з розподілу ризиків на понад 400 млн євро, суттєво розширило можливості кредитування бізнесу без надмірного навантаження на капітал Банку.

Проведений аналіз свідчить, що у 2022–2024 роках кредитна діяльність ПриватБанку еволюціонувала від антикризового реагування до моделі стійкого та збалансованого розвитку. Банк зумів поєднати активне кредитування з високими стандартами ризик-менеджменту, що забезпечило фінансову стабільність, лідерські позиції на ринку та вагомий внесок у підтримку економіки України.

2.3. Оцінка впливу кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» на економічний розвиток України та основні проблеми кредитування

Кредитна діяльність АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2024 роках відігравала системоутворюючу роль у підтримці економічної стійкості України в умовах повномасштабної війни та глибоких структурних зрушень. Як найбільший банк країни з домінуючою часткою на ринку роздрібних фінансових послуг, ПриватБанк фактично виконував функцію трансмісійного механізму державної кредитної політики, забезпечуючи перерозподіл фінансових ресурсів між ключовими секторами економіки.

Вплив кредитної діяльності Банку на економічний розвиток проявлявся насамперед через підтримку платоспроможного попиту населення та забезпечення ліквідності бізнесу. Активне зростання обсягів кредитування фізичних осіб сприяло стабілізації внутрішнього споживчого ринку, що є критично важливим в умовах скорочення інвестицій та зниження експортного потенціалу. Розвиток споживчого та карткового кредитування дозволив частково компенсувати падіння доходів населення, підтримати торговельний обіг і податкові надходження до бюджету.

Водночас кредитування мікро-, малого та середнього бізнесу стало одним із ключових факторів збереження економічної активності на регіональному рівні. Надання кредитів у межах державних програм підтримки, зокрема «5–7–9 %», дозволило підприємствам фінансувати оборотний капітал, відновлювати виробничі потужності, адаптуватися до логістичних обмежень та зберігати робочі місця. Таким чином, кредитна діяльність ПриватБанку безпосередньо впливала на рівень зайнятості та соціальну стабільність у країні.

Особливе значення у 2023–2024 роках набуло фінансування стратегічних напрямів розвитку економіки, зокрема енергетичної безпеки та відновлення інфраструктури. Кредити на встановлення альтернативних джерел енергії, модернізацію виробничих процесів та підвищення енергоефективності сприяли зменшенню залежності бізнесу й домогосподарств від централізованих енергомереж та підвищенню стійкості економіки до зовнішніх шоків. У цьому контексті ПриватБанк виконував не лише комерційну, а й важливу соціально-економічну функцію.

Разом із тим, попри загалом позитивний вплив кредитної діяльності Банку на економічний розвиток, у досліджуваний період зберігалася низка системних проблем кредитування. Однією з ключових проблем залишався високий рівень кредитного ризику, зумовлений невизначеністю тривалості воєнних дій, фізичними втратами активів позичальників, порушенням ланцюгів постачання та нестабільністю грошових потоків підприємств. Це обмежувало

можливості розширення довгострокового кредитування та стримувало інвестиційну активність.

Суттєвим стримуючим фактором також була висока вартість кредитних ресурсів, обумовлена жорсткою монетарною політикою та підвищеним рівнем інфляційних очікувань. Навіть за наявності державних програм підтримки доступ до кредитування для окремих категорій бізнесу залишався обмеженим, особливо для підприємств із недостатнім рівнем фінансової прозорості або недостатнім кредитним забезпеченням.

Проблемою корпоративного кредитування залишалася висока концентрація ризиків у окремих галузях та регіонах, що зазнали найбільших руйнувань унаслідок бойових дій. Це зумовлювало обережну позицію Банку щодо фінансування великого бізнесу та інфраструктурних проєктів без участі держави або міжнародних фінансових інституцій. Відповідно, роль механізмів розподілу ризиків, гарантій та співфінансування набула вирішального значення [38].

У сегменті роздрібного кредитування основними проблемами залишалися ризики зниження платоспроможності населення, зростання простроченої заборгованості та необхідність постійного вдосконалення скорингових моделей.

Узагальнена оцінка впливу кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» на економічний розвиток України та основних проблем кредитування наведена в табл.2.6.

Якість кредитного портфеля є одним із ключових індикаторів, що визначає не лише фінансову стійкість комерційного банку, а й його спроможність виконувати стабілізаційну та розвиткову функції в економіці країни. В умовах воєнного стану саме структура проблемної та знеціненої заборгованості відображає реальний рівень кредитних ризиків, ефективність системи ризик-менеджменту та здатність банку підтримувати економічну активність без загрози втрати платоспроможності [39].

Таблиця 2.6

Оцінка впливу кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» на економічний розвиток України та основних проблем кредитування

Напрямок впливу кредитної діяльності	Основні проблеми кредитування	Економічні та фінансові наслідки
Підтримка платоспроможного попиту населення через роздрібне кредитування	Зниження доходів населення, зростання ризику простроченої заборгованості	Обмеження темпів зростання споживчого ринку, необхідність формування додаткових резервів
Фінансування мікро-, малого та середнього бізнесу	Високі воєнні та операційні ризики, нестабільність грошових потоків МСБ	Стимування інвестиційної активності бізнесу, зростання залежності від державних програм
Кредитування корпоративного сектору та стратегічних проєктів	Висока концентрація ризиків у окремих галузях та регіонах	Обмежене довгострокове кредитування, уповільнення відновлення інфраструктури
Реалізація державних програм підтримки («5–7–9 %», «ЄОселя»)	Бюджетні обмеження та складність адміністрування програм	Часткове зниження доступності пільгового фінансування для бізнесу та населення
Розвиток енергоефективних та енергонезалежних проєктів	Висока вартість обладнання та довгі строки окупності	Повільне масштабування енергетичних проєктів, збереження енергетичних ризиків
Активізація кредитування в умовах воєнного стану	Підвищений рівень кредитного ризику та невизначеність економічних прогнозів	Консервативна кредитна політика, обмеження обсягів довгострокових кредитів
Цифровізація кредитних процесів та дистанційне обслуговування	Ризики шахрайства та зростання операційних ризиків	Необхідність посилення внутрішнього контролю та скорингових моделей
Формування стійкої структури кредитного портфеля	Домінування роздрібного сегмента у портфелі	Підвищення стабільності доходів, але зростання залежності від платоспроможності населення
Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями (ЄБРР та ін.)	Обмежені обсяги програм розподілу ризиків	Неможливість повного покриття потреб бізнесу у фінансуванні
Забезпечення фінансової стабільності банку	Необхідність значних резервів за МСФЗ 9	Тимчасове зниження прибутковості та обмеження розширення кредитування

Джерело: складено на основі фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк».

Таким чином, кредитна діяльність АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2024 роках мала вагомий позитивний вплив на економічний розвиток України, сприяючи стабілізації фінансової системи, підтримці бізнесу та населення, а також адаптації економіки до умов воєнного часу. Водночас наявність

структурних і ризикових обмежень кредитування вимагає подальшого розвитку інструментів державної підтримки, розширення програм розподілу ризиків та поглиблення співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, що дозволить підвищити ефективність кредитного механізму як інструменту економічного відновлення України. Для економіки України якість кредитного портфеля системно важливого банку, яким є АТ КБ «ПриватБанк», має особливе значення, оскільки безпосередньо впливає на обсяги кредитування бізнесу й населення, рівень довіри до банківської системи та можливості фінансування відновлювальних процесів. Динаміка прострочених кредитів ПриватБанку у 2022–2024 роках (табл. 2.7) свідчить про змішаний характер змін якості кредитного портфеля в умовах підвищених макроекономічних і воєнних ризиків. Збільшення обсягу непрострочених кредитів у 2024 році порівняно з 2022 роком на 224 млн грн свідчить про збереження певного рівня платіжної дисципліни позичальників та поступове відновлення кредитної активності. Водночас зростання короткострокової простроченої заборгованості (до 30 днів) на 198 млн грн відображає появу нових ризиків, пов’язаних із тимчасовими фінансовими труднощами клієнтів унаслідок воєнних дій, перебоїв у роботі бізнесу та нестабільності доходів населення.

Таблиця 2.7

Показники якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2022–2024 рр.(прострочені кредити), млн грн

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024 р. до 2022 р.
Непрострочені кредити	13 737	12 191	13 961	+224
Прострочені кредити до 30 днів	483	224	681	+198
Прострочені кредити від 31 до 90 днів	1 125	428	488	–637
Всього	15 345	12 843	15 130	–215

Джерело: складено на основі фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк».

Позитивною тенденцією є суттєве скорочення прострочених кредитів у діапазоні від 31 до 90 днів (на 637 млн грн), що свідчить про активну роботу банку з проблемною заборгованістю шляхом реструктуризації, пролонгації або погашення таких кредитів. Загальне зменшення обсягу прострочених кредитів

за категоріями на 215 млн грн може розглядатися як результат більш зваженої кредитної політики та посилення контролю за якістю портфеля. Більш глибоким індикатором проблем кредитної діяльності є динаміка знецінених кредитів, яка відображає довгострокові втрати як для банку, так і для економіки загалом (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

**Показники якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за
2022–2024 рр. (знецінені кредити), млн грн**

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024 р. до 2022 р.
Непрострочені	719	900	1 215	+181
Прострочені до 30 днів	27	66	79	+52
Прострочені від 31 до 90 днів	79	168	654	+575
Прострочені від 91 до 180 днів	743	380	1 318	+575
Прострочені від 181 до 360 днів	470	533	1 151	+681
Прострочені понад 361 день	121 214	172 724	170 023	+4 327
Знецінені кредити – всього	174 551	178 561	180 487	+5 936

Джерело: складено на основі фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк».

Загальний обсяг знецінених кредитів у 2022–2024 роках зріс на 5 936 млн грн, що свідчить про накопичення довгострокових кредитних ризиків у банківській системі внаслідок воєнних дій та погіршення фінансового стану окремих позичальників. Зростання знецінених кредитів навіть у категорії «непрострочених» підтверджує практику раннього визнання кредитного ризику відповідно до вимог МСФЗ 9, що є позитивним з точки зору прозорості, але водночас свідчить про зниження якості позичальників.

Найбільш проблемною залишається категорія кредитів із простроченням понад 361 день, обсяг яких збільшився на 4 327 млн грн. Концентрація знецінених активів у довгострокових простроченнях означає «заморожування» значних фінансових ресурсів, які не можуть бути використані для кредитування економіки. Це знижує мультиплікативний ефект кредитної діяльності та обмежує потенціал економічного відновлення. Отже, аналіз якості кредитного портфеля ПриватБанку показує, що поряд із позитивними зрушеннями у зниженні середньострокових прострочень та підтримці платіжної дисципліни,

зберігається системна проблема накопичення знецінених кредитів. Вона негативно впливає на можливості банку щодо розширення кредитування реального сектору економіки та потребує значних резервів, що зменшує прибутковість і кредитний потенціал.

Водночас активна робота банку з управління проблемною заборгованістю, рання ідентифікація ризиків та дотримання міжнародних стандартів обліку свідчать про прагнення забезпечити довгострокову фінансову стійкість. Це дозволяє ПриватБанку залишатися ключовим інструментом підтримки економіки України навіть в умовах підвищеної невизначеності та воєнних ризиків. Важливу роль у розширенні кредитного потенціалу банку відіграє співпраця з державою та міжнародними фінансовими організаціями. Механізми розподілу ризиків, портфельні гарантії та програми співфінансування дозволяють ПриватБанку здійснювати кредитування бізнесу без пропорційного зростання кредитного ризику та навантаження на власний капітал. Це особливо актуально в умовах воєнної економіки, коли приватні інвестиції залишаються обмеженими, а потреба у фінансуванні відновлення є критично високою [40]. Крім того, якість кредитного портфеля визначає рівень довіри з боку вкладників, інвесторів та регулятора. Підтримання контрольованого рівня проблемної та знеціненої заборгованості дозволяє банку зберігати стабільні показники ліквідності й достатності капіталу, що є передумовою для сталого нарощування кредитних операцій у середньо- та довгостроковій перспективі.

Таким чином, якість кредитного портфеля виступає ключовим обмежувачем і водночас інструментом формування кредитного потенціалу АТ КБ «ПриватБанк». Від ефективності управління проблемними активами залежить здатність банку виконувати свою роль одного з головних фінансових донорів економіки України. Поліпшення структури кредитного портфеля, зниження частки довгостроково знецінених кредитів та подальший розвиток механізмів розподілу ризиків створюють підґрунтя для активізації

кредитування, що є необхідною умовою відновлення та сталого розвитку національної економіки в післявоєнний період.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

3.1. Основні напрями оптимізації кредитної діяльності та мінімізації ризиків банку

У сучасних умовах розвитку банківської системи питання формування ефективного кредитного портфеля, який поєднує достатній рівень прибутковості з контрольованим рівнем ризику, залишається надзвичайно актуальним. Особливої уваги потребує проблема оптимізації структури активів банківських установ, оскільки вона передбачає необхідність балансування між двома взаємовиключними цілями - максимізацією доходів та мінімізацією ризиків. Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, практичні аспекти застосування портфельних моделей у кредитній діяльності банків досі залишаються недостатньо опрацьованими.

Одним із найбільш поширених і теоретично обґрунтованих інструментів оптимізації кредитного портфеля є модель Гаррі Марковіца, яка ґрунтується на портфельному підході до управління активами. Відповідно до цієї моделі ризик портфеля визначається рівнем варіації доходності, що вимірюється стандартним відхиленням: чим вищою є мінливість доходів активів, тим більшим є загальний ризик портфеля. Водночас дохідність портфеля розглядається як зважена сума доходностей окремих складових з урахуванням їх часток у загальній структурі активів.

Формула середньозваженої доходності портфеля:

$$m = \sum_{i=1}^n R_i \times P_i \quad (3.1)$$

Де m - дохідність портфеля;

R_i - дохідність i -го активу;

P_{ij} - частка i -го активу в загальній структурі портфеля.

Таблиця 3.1

Вихідні дані (активи банку)

Показники	Дохідність, тис. грн	Частка, %
Готівкові кошти і їх еквіваленти	151 768	20,1
Похідні фінансові активи	204 240	27,9
Нематеріальні активи	1 972	0,3
Заборгованість інших банків	375 094	51,2
Разом	733 074	100,0

Джерело: складено на основі фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк».

Отже

$$m = 151768 \times 0,210 + 204240 \times 0,279 + 1972 \times 0,003 + 375094 \times 0,512 \\ = 280908,29 \text{ тис. грн}$$

Загальний ризик портфеля визначається за формулою:

$$\sigma_p = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n X_i \times X_j \times \sigma_{ij}$$

Де X_i та X_j - частки i -го та j -го активів у загальній структурі портфеля;

σ_{ij} - коефіцієнт коваріації між дохідностями i -го та j -го активів.

$$\sigma_p = 0,0316$$

За існуючої структури активів сукупна дохідність портфеля становить близько 280,9 млрд грн, що є достатньо високим показником для банківської установи в умовах економічної нестабільності та підвищених фінансових ризиків.

Оцінка ризику портфеля, здійснена з використанням коваріацій між окремими видами активів, показала, що його рівень перебуває на позначці близько 3,16%. Такий показник свідчить про відносно низьку волатильність дохідності та підтверджує ефективність диверсифікації активів банку. Взаємозв'язок між дохідністю та ризиком у сформованому портфелі є збалансованим, що відповідає принципам раціонального управління кредитними ресурсами.

Поточна модель розміщення активів ПриватБанку є близькою до оптимальної. Вона забезпечує високий рівень доходів за умови помірною ризику, який є нижчим або співставним з іншими можливими сценаріями формування кредитного портфеля. Це підтверджує здатність банку ефективно розподіляти ресурси та знижувати негативний вплив ризикових чинників.

Разом із тим результати аналізу дозволяють виокремити ключові напрями подальшої оптимізації кредитної діяльності банку. Зокрема, перспективним є помірне коригування структури портфеля шляхом збільшення частки менш ризикових та стабільно дохідних активів, таких як міжбанківська заборгованість, що може сприяти зростанню прибутковості без суттєвого підвищення загального рівня ризику. Водночас надмірна концентрація на похідних фінансових інструментах, попри їх потенційно високу дохідність, може призвести до непропорційного зростання ризиків, що негативно вплине на фінансову стійкість банку.

Одним із пріоритетних способів зниження кредитних ризиків є впровадження безперервного моніторингу кредитного портфеля, що ґрунтується на регулярному аналізі кореляційних і коваріаційних залежностей між окремими групами активів. Застосування такого підходу дає змогу своєчасно ідентифікувати зміни у структурі ризиків, оперативно реагувати на зростання рівня невизначеності та вносити корективи до кредитної політики з урахуванням актуальної ринкової ситуації [41].

Формування результативного кредитного портфеля в умовах нестабільного фінансового середовища є складним управлінським процесом, що потребує досягнення збалансованості між очікуваною дохідністю та прийнятним рівнем ризику. У цьому аспекті особливої ваги набуває використання кількісних методів управління активами, серед яких провідне місце займає модель Марковіца. Її застосування дозволяє здійснювати комплексну оцінку прибутковості та ризиковості портфеля на основі математичного аналізу взаємозалежностей між окремими елементами активів,

що є важливим інструментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у банківській практиці.

З метою підвищення результативності кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» та зменшення рівня кредитних ризиків доцільним є впровадження цілісної системи взаємопов'язаних заходів, спрямованих на вдосконалення структури кредитного портфеля та посилення механізмів управління ризиками.

Першочерговим кроком у цьому напрямі має стати створення ефективної системи регулярного контролю за ризиками кредитного портфеля. Періодичний аналіз ключових ризикових параметрів, зокрема кореляцій і коваріацій між різними видами активів, дасть змогу банку завчасно виявляти несприятливі тенденції та швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Проведення таких оцінок на щомісячній або щоквартальній основі сприятиме підвищенню прозорості портфельної структури та зниженню ймовірності накопичення системних ризиків [42].

Наступним важливим елементом оптимізації є розроблення та впровадження гнучкої стратегії управління кредитним портфелем. Адаптивність управлінських рішень передбачає можливість оперативного перегляду структури активів залежно від макроекономічної ситуації, змін фінансової кон'юнктури та потреб клієнтського сегмента. У періоди підвищеної економічної нестабільності банк може зменшувати частку ризикових кредитів на користь більш надійних активів, що дозволить забезпечити стабільність доходів навіть за умов зниження їх загального рівня.

Вагомим інструментом зменшення ризиків є диверсифікація кредитного портфеля. Оптимальний розподіл фінансових ресурсів між різними видами активів і ринковими сегментами знижує залежність банку від фінансового стану окремих позичальників або окремих галузей економіки. Розміщення коштів у різноманітні фінансові інструменти, зокрема корпоративні та державні цінні папери, міжбанківські кредити та інші активи, сприяє скороченню загального рівня ризику та підвищенню стабільності портфельних доходів.

Особливе значення в процесі оптимізації кредитної діяльності має застосування сучасних аналітичних рішень і цифрових технологій. Використання спеціалізованого програмного забезпечення, економіко-математичних моделей і методів машинного навчання дозволяє не лише здійснювати поглиблений аналіз поточного стану кредитного портфеля, а й прогнозувати можливі зміни ринкових умов у майбутньому. Це розширює можливості для зниження кредитних ризиків і підвищення ефективності активних операцій банку.

Для забезпечення результативності впровадження зазначених заходів необхідно здійснювати регулярну оцінку ефективності управління кредитним портфелем. Такий аналіз має базуватися на системі ключових фінансових індикаторів, зокрема показниках дохідності, рівня ризику та ефективності використання ресурсів. Періодичний перегляд кредитної стратегії з урахуванням отриманих результатів дозволить своєчасно виявляти проблемні аспекти та вдосконалювати управлінські підходи.

Таким чином, реалізація комплексу заходів, спрямованих на оптимізацію кредитної діяльності та зниження ризиків, сприятиме підвищенню якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк», зміцненню його фінансової стійкості та посиленню конкурентних позицій на банківському ринку. Інтеграція моделі Марковіца в систему управління активами забезпечить більш системний і обґрунтований підхід до ухвалення управлінських рішень, що позитивно вплине на прибутковість кредитного портфеля та загальну ефективність діяльності банку в довгостроковій перспективі.

3.2. Інноваційні підходи до вдосконалення кредитного процесу (цифрові технології, скоринг, нові продукти)

Результати портфельного аналізу кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк», здійсненого із застосуванням моделі Марковіца, свідчать про достатньо збалансоване поєднання дохідності та ризику в структурі активів

банку. Саме інновації виступають тим інструментом, який забезпечує практичну реалізацію портфельних стратегій оптимізації та дозволяє банку підтримувати прийнятний рівень ризику за збереження високої дохідності.

ПриватБанк належить до числа піонерів вітчизняного банківського сектору у сфері системного впровадження цифрових рішень у кредитну діяльність, що дало змогу сформувати значний за обсягами роздрібний кредитний портфель навіть за умов економічної нестабільності. Вирішальне значення у модернізації кредитних процедур має цифрова платформа Privat24, яка забезпечує повністю віддалений формат взаємодії з клієнтами - від ініціювання кредитної заявки до контролю та коригування графіка погашення зобов'язань. Повна автоматизація цих етапів дозволила суттєво знизити операційні витрати та мінімізувати вплив суб'єктивного чинника під час прийняття кредитних рішень, що позитивно позначилося на якості сформованого кредитного портфеля.

Важливою інноваційною складовою кредитного механізму ПриватБанку є застосування власних скорингових систем, розроблених на основі обробки та аналізу великих обсягів даних. Банк активно використовує поведінкові моделі оцінки позичальників, які враховують динаміку фінансових операцій клієнта, стабільність грошових надходжень, рівень платіжної дисципліни, структуру витрат та інтенсивність використання банківських сервісів. Такий підхід дає можливість класифікувати клієнтів за ступенем кредитного ризику та застосовувати диференційовані параметри кредитування, зокрема щодо розміру лімітів і рівня процентних ставок. З позицій портфельного управління це сприяє зменшенню взаємозалежності між ризиковими активами та підвищенню ефективності диверсифікації кредитного портфеля.

ПриватБанк здійснює регулярний перегляд кредитних лімітів за платіжними картками з урахуванням поточного фінансового стану клієнтів. У періоди посилення макроекономічної нестабільності банк застосовує більш консервативний підхід до клієнтів із нестійкими доходами, знижуючи для них кредитні ліміти, водночас підтримуючи або навіть збільшуючи ліміти для

позичальників із високим рівнем фінансової дисципліни. Така політика дозволяє скоротити ризик невиконання зобов'язань і забезпечити стабільний рівень доходності кредитного портфеля, що відповідає засадам оптимізації ризику відповідно до моделі Марковіца.

Значну увагу банк також приділяє розширенню лінійки кредитних продуктів, адаптованих до потреб різних клієнтських сегментів. Зокрема, для суб'єктів малого та середнього бізнесу активно впроваджуються програми кредитування з державною підтримкою, зокрема в межах ініціативи «5–7–9%», а також цифрові овердрафти та короткострокові кредитні лінії. Такі інструменти, як правило, характеризуються нижчим рівнем кредитного ризику завдяки наявності державних гарантій або високій платоспроможності позичальників. У портфельному аспекті це сприяє збільшенню частки надійних і менш ризикових активів, що позитивно впливає на загальний ризиковий профіль кредитного портфеля банку.

Вплив інноваційних підходів на ефективність кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» наведений в табл.3.2.

Таблиця 3.2

**Вплив інноваційних підходів на ефективність кредитного портфеля
АТ КБ «ПриватБанк»**

Інноваційний підхід	Реалізація в ПриватБанку	Аналітичний вплив на портфель
Цифровізація кредитного процесу	Онлайн-кредитування через Privat24, автоматизоване ухвалення рішень	Зменшення операційних витрат, підвищення швидкості обороту кредитних ресурсів
Поведінковий скоринг	Аналіз транзакцій, доходів і платіжної дисципліни клієнтів	Зниження кредитного ризику, оптимізація структури портфеля
Автоматичне управління лімітами	Динамічне коригування кредитних лімітів	Контроль волатильності доходності, зменшення частки проблемних кредитів
Нові кредитні продукти	Держпрограми, цифрові кредитні лінії, овердрафти	Підвищення стабільності доходів і диверсифікації активів
Аналітичні платформи	Моніторинг ризиків у реальному часі	Зменшення коваріацій між ризиковими активами

Таким чином, інноваційні підходи до вдосконалення кредитного процесу в АТ КБ «ПриватБанк» мають не декларативний, а прикладний характер і безпосередньо впливають на формування ефективного кредитного портфеля.

Використання цифрових технологій, скорингових моделей та нових кредитних продуктів дозволяє банку не лише підвищувати дохідність активних операцій, а й утримувати рівень ризику в межах, що відповідають принципам портфельної оптимізації. У сукупності це забезпечує фінансову стійкість банку та створює передумови для його сталого розвитку в довгостроковій перспективі.

3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів та прогноз розвитку кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

В умовах підвищеної волатильності фінансового середовища та зростання кредитних ризиків оцінка витрат на розробку й практичне використання моделі оптимізації кредитного портфеля набуває особливого значення для банківських установ. Для АТ КБ «ПриватБанк» впровадження кількісних моделей управління портфелем активів є важливим інструментом підвищення ефективності кредитної діяльності та обґрунтованості управлінських рішень. При цьому доцільно враховувати не лише початкові інвестиції, а й постійні витрати на підтримку функціонування моделі, а також очікуваний економічний ефект від її застосування.

На початковому етапі реалізації моделі оптимізації кредитного портфеля основна частка витрат пов'язана з проведенням досліджень і розробкою програмно-аналітичного інструментарію. До складу таких витрат належать витрати на оплату праці спеціалістів, залучених до створення моделі, придбання програмного забезпечення, технічне оснащення та консалтинговий супровід. Склад і обсяг початкових витрат на дослідження та розробку наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Склад витрат на дослідження та розробку моделі оптимізації кредитного портфеля

Категорія витрат	Одиниця виміру	Кількість	Ціна за одиницю, грн	Загальні витрати, грн
Заробітна плата аналітиків	місяць	5	40 000	800 000

Заробітна плата програмістів	місяць	3	40 000	480 000
Ліцензія на програмне забезпечення	—	1	40 000	40 000
Обладнання (сервери)	—	1	100 000	100 000
Консалтингові послуги	—	1	150 000	150 000
Загальні початкові витрати				1 570 000

Після завершення етапу розробки виникає необхідність у постійному супроводі та підтримці функціонування моделі, що зумовлює додаткові щорічні витрати. Вони включають оплату праці персоналу, який забезпечує актуалізацію розрахунків і моніторинг ризиків, витрати на програмне забезпечення, технічне обслуговування обладнання та підвищення кваліфікації працівників. Обсяг постійних витрат наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Постійні витрати на підтримку роботи моделі оптимізації кредитного портфеля

Категорія витрат	Одиниця виміру	Кількість	Ціна за одиницю, грн/рік	Загальні витрати, грн/рік
Заробітна плата аналітиків	рік	2	500 000	1 000 000
Заробітна плата програмістів	рік	1	500 000	500 000
Ліцензія на програмне забезпечення	рік	1	40 000	40 000
Обслуговування обладнання	рік	1	50 000	50 000
Навчання персоналу	рік	1	30 000	30 000
Загальні постійні витрати				1 620 000

Поряд із витратами доцільно оцінити економічні вигоди, які банк може отримати в результаті впровадження моделі оптимізації кредитного портфеля. Основними джерелами позитивного ефекту є зниження рівня кредитного ризику, скорочення втрат від проблемної заборгованості та підвищення ефективності управління активами. Очікуваний економічний ефект від використання моделі узагальнено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Очікуваний економічний ефект від впровадження моделі оптимізації

Категорія вигід	Одиниця виміру	Кількість	Вартість, грн	Загальний ефект, грн/рік
-----------------	----------------	-----------	---------------	--------------------------

Зниження ризику кредитного портфеля	–	1	300 000	300 000
Підвищення ефективності управління портфелем	–	1	2 500 000	2 500 000
Загальні потенційні вигоди				2 800 000

Для узагальнення результатів проведено порівняльну оцінку загальних витрат на перший рік функціонування моделі та очікуваних вигід (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

**Сукупний економічний ефект від впровадження моделі оптимізації
кредитного портфеля**

Показник	Значення, грн
Загальні початкові витрати	1 570 000
Постійні витрати за перший рік	1 620 000
Загальні витрати за перший рік	3 190 000
Потенційні вигоди за перший рік	2 800 000
Чисті витрати (збиток) першого року	390 000

Проведений аналіз свідчить, що у перший рік впровадження моделі оптимізації кредитного портфеля загальні витрати перевищують очікувані вигоди на 390 тис. грн. Проте така ситуація є типовою для інноваційних проєктів, які потребують значних початкових інвестицій. У середньо- та довгостроковій перспективі ефект від зниження кредитних ризиків, підвищення якості портфеля та зростання прибутковості активних операцій здатен суттєво перевищити понесені витрати.

Упровадження моделі оптимізації кредитного портфеля в АТ КБ «ПриватБанк» є економічно доцільним і стратегічно обґрунтованим. Використання кількісних методів управління активами сприятиме підвищенню ефективності кредитної діяльності, зміцненню фінансової стійкості банку та зниженню впливу ризикових чинників, що повністю узгоджується з результатами портфельного аналізу та сучасними підходами до управління кредитними ризиками.

В умовах сучасного функціонування банківського сектору ефективне управління кредитним портфелем виступає одним із ключових чинників забезпечення фінансової стійкості та стабільної прибутковості банківської

установи. Проведений раніше аналіз структури та ризиковості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» показав, що досягнення оптимального співвідношення між дохідністю та ризиком потребує не лише застосування портфельних моделей, зокрема моделі Марковіца, а й наявності дієвої системи моніторингу та управління ризиками. Саме така система дозволяє трансформувати результати кількісного аналізу у практичні управлінські рішення.

Система моніторингу ризиків кредитного портфеля покликана забезпечити своєчасне виявлення негативних тенденцій, пов'язаних зі зростанням ризиковості окремих активів або сегментів портфеля, а також оперативне реагування на зміни макроекономічного та ринкового середовища. Її формування ґрунтується на комплексному підході, що поєднує використання сучасних інформаційних технологій, аналітичних інструментів і чітко регламентованих організаційних процедур [43-44]

Першим етапом побудови системи моніторингу є ідентифікація ключових видів ризиків, притаманних кредитному портфелю банку. У контексті діяльності АТ КБ «ПриватБанк» доцільно виділяти кредитний, ринковий, операційний та ризик ліквідності. Кредитний ризик є домінуючим і відображає ймовірність невиконання позичальниками своїх зобов'язань. Ринковий ризик виникає внаслідок коливань процентних ставок, валютних курсів та загальної економічної кон'юнктури, що безпосередньо впливає на вартість активів банку. Операційний ризик пов'язаний із внутрішніми процесами, технологічними збоями та людським фактором, тоді як ризик ліквідності характеризує здатність банку своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання.

Наступним кроком є формування інформаційної бази для оцінювання ризиків, що передбачає систематичний збір і аналіз даних про фінансовий стан позичальників, їх кредитну історію, платіжну дисципліну, а також макроекономічні показники та регуляторні зміни. Для ПриватБанку, який володіє значними масивами клієнтських даних, важливу роль відіграє

інтеграція внутрішніх інформаційних систем із зовнішніми джерелами, зокрема державними реєстрами та кредитними бюро.

На основі зібраної інформації здійснюється розробка аналітичних моделей оцінки ризиків кредитного портфеля. Такі моделі можуть базуватися на статистичних методах, економіко-математичних підходах і технологіях машинного навчання. Зокрема, для оцінки кредитного ризику доцільним є використання моделей ймовірності дефолту, побудованих із застосуванням логістичної регресії або поведінкового скорингу. Результати моделювання дозволяють кількісно оцінити потенційні втрати та врахувати їх у процесі оптимізації структури портфеля, що безпосередньо узгоджується з положеннями портфельної теорії Марковіца.

Важливим елементом системи управління ризиками є проведення стрес-тестування кредитного портфеля. Його метою є оцінка стійкості портфеля до реалізації негативних сценаріїв, таких як погіршення макроекономічної ситуації, зростання безробіття або різке підвищення процентних ставок. Результати стрес-тестів дозволяють виявити найбільш уразливі сегменти портфеля та своєчасно скоригувати кредитну політику банку.

Результативна робота системи моніторингу ризиків потребує впровадження сучасних інструментів для збирання, оброблення та наочного представлення інформації. Відповідне програмне забезпечення має бути тісно інтегроване з основними банківськими інформаційними системами, що забезпечує отримання актуальних даних у режимі реального часу. Це надає управлінському персоналу можливість оперативно оцінювати рівень ризиків і приймати виважені рішення щодо формування та коригування структури кредитного портфеля.

Важливим елементом системи моніторингу є чітке визначення алгоритмів реагування на виявлені ризики. У випадку перевищення встановлених граничних показників ризиковості система здатна автоматично генерувати аналітичні звіти та попереджувальні сигнали для відповідальних структурних підрозділів банку. Подальші управлінські заходи можуть передбачати зміну

умов кредитування, перегляд кредитних лімітів, корекцію стратегії роботи з окремими сегментами клієнтів або активізацію заходів із врегулювання проблемної заборгованості.

Необхідною характеристикою ефективної системи моніторингу ризиків є її гнучкість і здатність до адаптації. Методи оцінювання ризиків і параметри контролю повинні регулярно переглядатися та оновлюватися з урахуванням трансформацій ринкового середовища, змін у поведінці позичальників і нових вимог регуляторних органів. Такий підхід забезпечує актуальність результатів аналізу та підтримання прийнятного рівня ризику кредитного портфеля.

Таким чином, створення та впровадження комплексної системи моніторингу й управління ризиками кредитного портфеля є важливою умовою стабільної та ефективної діяльності банківської установи. Для АТ КБ «ПриватБанк» така система є практичним інструментом реалізації портфельного підходу до управління активами, що дає змогу скоротити кредитні ризики, підвищити якість кредитного портфеля та забезпечити стале зростання його прибутковості в умовах мінливої фінансової кон'юнктури.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження з'ясовано, що банківський кредит виступає однією з базових економічних категорій, яка забезпечує ефективний перерозподіл фінансових ресурсів, активізує інвестиційні процеси та підприємницьку діяльність, а також має вагоме значення для досягнення сталого соціально-економічного розвитку країни. Теоретичне узагальнення сутності, функціонального призначення та принципів банківського кредитування засвідчило, що результативність кредитної діяльності банківських установ визначається дотриманням принципів платності, строковості, повернення і цільового використання позикових коштів, а також ефективною системою управління кредитними ризиками. При цьому належна організація кредитного процесу, об'єктивна оцінка платоспроможності позичальників і безперервний моніторинг кредитних операцій є ключовими чинниками забезпечення фінансової надійності банків.

Аналіз чинного нормативно-правового регулювання кредитної діяльності банків в Україні показав його складну та багаторівневу структуру, що охоплює положення Конституції України, норми кодексів, спеціалізовані законодавчі акти та регуляторні документи Національного банку України. Така правова система формує умови для розвитку різноманітних форм банківського кредитування, гарантує захист прав і законних інтересів учасників кредитних відносин та сприяє зниженню системних ризиків у фінансовому секторі. Водночас встановлено необхідність подальшого вдосконалення законодавчої бази з урахуванням сучасних макроекономічних викликів, особливостей функціонування економіки в умовах воєнного стану та вимог міжнародних стандартів, що є важливою передумовою підвищення ефективності банківського кредитування в Україні.

Дослідження міжнародної практики організації кредитної діяльності банків підтвердило результативність комплексного поєднання ринкових інструментів, механізмів державної підтримки та сучасних методів управління кредитними ризиками. Використання державних гарантій, програм стимулювання малого і середнього підприємництва, сек'юритизації активів, гнучкої процентної політики та розвинених скорингових систем дає змогу істотно скорочувати обсяги проблемної заборгованості та підвищувати ефективність кредитних операцій. Запровадження зазначених підходів в Україні з урахуванням національної специфіки здатне розширити доступ реального сектору економіки до фінансових ресурсів і створити передумови для стійкого довгострокового економічного зростання.

У процесі аналізу діяльності АТ КБ «ПриватБанк» встановлено, що дана установа є системно значущим учасником фінансового ринку та займає провідні позиції у банківській системі України. За умов воєнного стану й загальної макроекономічної нестабільності ПриватБанк продемонстрував високий рівень адаптивності та фінансової стійкості, поєднуючи активну участь у реалізації державних програм підтримки економіки з інтенсивним розвитком цифрових сервісів і впровадженням інноваційних кредитних продуктів. Налагоджена система управління, орієнтація на потреби клієнтів і ефективні механізми внутрішнього контролю забезпечили стабільність функціонування банку та збереження ним лідерських позицій на вітчизняному банківському ринку.

Аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2024 роках показав, що банк пройшов етап трансформації від антикризової моделі кредитування до контрольованого зростання в умовах воєнної економіки. Збільшення обсягів кредитного портфеля супроводжувалося його структурними змінами з переважанням роздрібного сегмента, розвитком цифрового кредитування та підтримкою малого і середнього бізнесу. Незважаючи на зростання кредитних ризиків і обсягу знецінених кредитів, банк ефективно управляв якістю портфеля завдяки реструктуризації заборгованості,

використанню сучасних інструментів ризик-менеджменту та співпраці з державними й міжнародними фінансовими інституціями.

Застосування портфельного підходу до управління активами, зокрема моделі Марковіца, дозволило кількісно оцінити співвідношення дохідності та ризику кредитного портфеля ПриватБанку й підтвердити, що його структура є близькою до оптимальної. Отримані результати свідчать про ефективну диверсифікацію активів, помірний рівень ризику та здатність банку забезпечувати стабільну дохідність навіть в умовах високої економічної невизначеності. Важливу роль у цьому процесі відіграє активне впровадження інноваційних підходів до кредитного процесу, зокрема цифровізації, поведінкового скорингу, автоматизованого управління кредитними лімітами та розвитку нових кредитних продуктів.

Модель оптимізації кредитного портфеля та комплексної системи моніторингу ризиків є економічно доцільною і стратегічно обґрунтованим рішенням. Хоча в перший рік реалізації витрати перевищують очікувані вигоди, у середньо- та довгостроковій перспективі позитивний ефект від зниження кредитних ризиків, підвищення якості портфеля та ефективності управління активами здатен суттєво перевищити понесені інвестиції.

Отже, реалізація запропонованих рекомендацій - удосконалення структури кредитного портфеля, розвиток системи моніторингу ризиків, активне використання кількісних моделей і цифрових технологій - сприятиме підвищенню фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк», зміцненню його конкурентних позицій та посиленню ролі банківського кредитування у відновленні й сталому розвитку економіки України в післявоєнний період.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кудрявцев В. І. Класифікація способів забезпечення виконання кредитних зобов'язань. Юридична Україна. 2019. Вип. 9–10. С. 21–27
2. Кремень В. М., Кремень О. І., Гуляєва Л. П. Роль банківського кредитування у розвитку економіки України. Проблеми економіки. № 3 (45), 2020. С. 176- 183.
3. Світлична В. Ю., Гроші і кредит: підручник; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 191 с.
4. Банківська система : підручник / М. Крупка, Є. Андрущак, Н. Пайтра та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. - 2-ге вид., переробл. і доповн. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. - 524 с.
5. Положення Національного банку України "Про кредитування" : Положення Нац. банку України від 28.09.1995 р. № 246 : станом на 15 берез. 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0246500-95#Text>
6. Дуброва Н. П. Кредитна політика комерційного банку [Електронний ресурс] / Н. П. Дуброва, А. О. Тріль // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2018. № 3(2). С. 59-61. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_3\(2\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_3(2)_16)
7. Коваленко В. Роль банків в економічному зростанні в умовах глобалізації фінансового простору / Вікторія Коваленко // Сучасні детермінанти фіскальної політики : локальний та міжнародний вимір : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф. [Тернопіль, 8-9 верес. 2021 р.] / редкол. : О. М. Десятнюк, А. Я. Кізима, О. І. Тулай [та ін.]. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. С. 181-183.
8. Владичин У. В. Банківське кредитування : навч. посіб. / за ред. д. е. н., проф. С. К. Реверчука. Київ : Вид-во «Атіка», 2019. 355 с.
9. Версаль Н. І. Теорія кредиту: навчальний посібник. К.: ВД «КиєвоМогилянська академія», 2019. 483 с.

10. Литвиненко Я. В. Банківське кредитування та напрями його подальшого розвитку в Україні. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту . 2019. № 4. С. 76-82
11. Кугляр А. А. Цифрова трансформація банківського кредитування. Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу України : матеріали студентської науково-теоретичної конференції, м. Миколаїв, 22-24 березня 2023 р. С. 163-166.
12. Цивільний Кодекс України: Закон України. Відомості Верховної Ради України від 16 січня 2003 року відповідно до Закону № 435-IV URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
13. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121- III. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
14. Про Національний банк України: Закон України від 20.05. 1999 р. № 2516- IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page#Text>.
15. Про заставу: Закон України від 02.10.1992. № 2518-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text>
16. Про споживче кредитування: Закон України 15.11.2016. № 2459-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19#Text>.
17. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003. № 2518-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>
18. Про іпотечні облігації: Закон України від 22.12.2005. № 1587-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3273-15#Text>
19. Про організацію формування та обігу кредитних історій: Закон України від 23.06.2005. № 891-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-15#Text>
20. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень: Закон України від 18.11.2003. № 2438-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-15#Text> .

21. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні. Постанова Правління НБУ від 28 серпня 2001 року №368; зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>

22. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Постанова НБУ № 351 від 30.06.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>

23. Про затвердження Положення про Кредитний реєстр Національного банку України: Постанова НБУ № 50 від 04.05.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0050500-18#Text>

24. Лапа, І. В. Розвиток банківської системи: теоретичні засади та практичні аспекти / І. В. Лапа // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство / редкол.: М. М. Король (голов. ред.), М. М. Палінчак, Я. П. Дроздовський та ін. – Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2025. Вип. 54. С. 79–83. Бібліогр.: с. 83 (9 назв); рез. укр., англ. URL http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/54_2025ua/14.pdf

25. Жаворонок Артур. Міжнародний досвід функціонування ринку кредитних послуг. Економічний дискурс. 2020. Випуск 1. С. 68-77.

26. Shkarlet, S., Dubyna, M., Vovk, V., & Noga, M. (2019). Financial service markets of Eastern Europe: a compositional model. *Economic Annals-XXI*, 176 (3- 4), 26-37

27. Ерастов, В., & Юхименко, В. (2025). Управління кредитним ризиком банку: теоретичні засади та шляхи вдосконалення. *Економіка та суспільство*, (74). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-148>

28. Лиса, О., & Дитиненко, К. (2025). Проблематика управління кредитною діяльністю банків у сучасних умовах. *Економіка та суспільство*, (81). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-41>

29. Кравчук Н., Луцишин О. Фінансовий ринок України під час війни: реалії функціонування. Світ фінансів. 2022. № 4(73). С. 112-128. URL: <https://doi.org/10.35774/SF2022.04.112>
30. Міщенко В. І. Монетарне регулювання економіки в умовах фінансової нестабільності. Сучасна соціально-економічна динаміка: реалії та перспективи для України: матеріали XIII Пленуму Правління Співки економістів України. К.: ТОВ «Паперовий змії-ОПТ», 2021. С. 201-207
31. Чернишова О. Б., Чорновол А. О., Мирончук В. М. Функціонування фінансового сектору України в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 38. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-49>
32. Мінфін. Приватбанк готовий фінансувати український бізнес на 200 млрд грн. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2024/06/27/129910483>
33. Мінфін. Приватбанк спростив сервіси продажу валюти для ІТ підприємців. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2025/05/05/150317394>
34. Офіційний сайт «Приват24». URL: <https://next.privat24.ua/>
35. Офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/ua>
36. Офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк». ПриватБанк демонструє подальше зростання та соціальну відповідальність: довіра й нові рішення для суспільства - в основі результатів першого півріччя 2025 року. URL: <https://privatbank.ua/news/2025/7/28/privatbank-demonstruye-podalshe-zrostannya-ta-socialnu-vidpovidalnist-dovira-y-novi-rishennya-dlya-suspilstva-v-osnovi-rezultativ-pershogo-pivrichchya-2025-roku>
37. ПриватБанк підтримує клієнтів-експортерів у партнерстві з ЕКА. URL: <https://news.finance.ua/ua/privatbank-pidtrymuje-kliiyentiv-eksporteriv-u-partnerstvi-z-eka>
38. Бітнер І., Коротких О. Кредитна політика комерційного банку в умовах економічної нестабільності. Економіка та суспільство. 2023. №56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-36>.

39. Бугель Ю. Напрями удосконалення сучасних методів управління банківським кредитним портфелем. Галицький економічний вісник. 2020. № 2 (27). С. 157
40. Вербовенко І.В., Жарікова О.Б. Управління кредитним портфелем банку. Страховий ринок України: виклики в період дії воєнного стану та перспективи подальшого розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м.Київ, 17 листоп. 2022 р.). С. 13-16.
41. Волкова Н.І., Шпунярська Т.І. Оцінка якості кредитного портфеля в умовах сучасних викликів. Modern Economics. 2023. № 42(2023). С. 27-34. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V42\(2023\)-04](https://doi.org/10.31521/modecon.V42(2023)-04).
42. Жаворонок А. В. Проблеми вдосконалення механізму банківського кредитування як засобу стимулювання розвитку ринку кредитних послуг в Україні. Вісник економічної науки України. 2020. № 1 (38). С. 196–201.
43. Степаненко С.В., Римар О.Г., Гулюк О.І. Методи вдосконалення управління кредитним портфелем банку в сучасних умовах. Наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2021. № 2 (3). С. 80–88.
44. Олійник А. В. Оцінка втрат від кредитного ризику та моделювання ризику ліквідності банку. Вісник Хмельницького національного університету. 2021. № 3. С. 323–332.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк»

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2024	31 грудня 2023
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	151 768	152 282
Кредити та аванси банкам	7	86 589	134 237
Кредити та аванси клієнтам	8	112 761	92 019
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		375 094	271 847
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	110 699	100 376
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	204 240	171 471
- за виморозованою собівартістю	9	60 155	-
Поточні податкові активи	26	4	4
Інвестиційна нерухомість	10	2 005	2 340
Основні засоби	11	5 173	5 127
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 972	1 563
Відстрочені податкові активи	26	1 629	1 952
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інші фінансові активи	12	13 496	9 493
Інші нефінансові активи	13	9 932	9 094
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам	14	1 008	20
Загальна сума активів		761 461	680 008
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти клієнтів	15	621 595	555 525
Інші залучені кошти	16	6 199	2 630
Поточні податкові зобов'язання	26	21 553	25 790
Інші фінансові зобов'язання	17	4 072	3 038
Забезпечення у т.ч.:	18	6 013	5 438
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 046	1 111
- інше забезпечення		4 967	4 327
Інші нефінансові зобов'язання	19	2 884	2 741
Загальна сума зобов'язань		662 317	595 182
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	20	206 060	206 060
Емісійний дохід		23	23
Інші резерви	9, 11	2 558	(1 741)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резерви та інші фонди банку	20	14 847	12 959
Накопичений дефіцит		(136 518)	(144 629)
Загальна сума власного капіталу		99 144	84 846
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		761 461	680 008

Продовження додатка А

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2024 рік	2023 рік
Процентні доходи в т.ч.:		77 594	66 238
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	21	72 893	61 614
- інші процентні доходи	21	4 701	4 624
Процентні витрати	21	(10 706)	(6 616)
Чистий процентний дохід		66 888	59 622
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	22	(2 072)	(4 568)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		64 816	55 034
Комісійні доходи	23	46 602	41 589
Комісійні витрати	23	(18 834)	(17 150)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		5 497	10 174
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		(3 201)	(1 076)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	1 093	1 266
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	10 298	4 648
Чистий прибуток (збиток) від операцій об'єктів інвестиційної нерухомості		41	185
Витрати на виплати працівникам		(12 484)	(10 552)
Амортизаційні витрати	11	(2 731)	(2 175)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	24	(11 341)	(10 946)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	18, 24	(609)	194
- адміністративні та операційні витрати	24	(10 732)	(11 140)
Інші доходи	25	1 619	2 173
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(376)	(407)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		1	(1)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	4
Прибуток до оподаткування		81 004	72 766
(Витрати на оплату податку) доходи від повернення податку	26	(40 863)	(35 001)
Прибуток за рік		40 141	37 765

Затверджено до випуску та підписано 18 березня 2025 року.

Карл Мікаель Барнхарт
Голова ПравлінняЛ. В. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)Л. П. Чаністрак
В. о. Головного бухгалтера

Продовження додатка А

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2024 рік	2023 рік
Прибуток за рік		40 141	37 785
Інший сукупний дохід			
Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Фінансові інструменти що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Прибутки (збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	9	4 811	7 904
- Коригування перекласифікації фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування		(1 093)	(1 266)
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки	9	1 210	6 562
- Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу	26	(543)	215
Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Будівлі та земля:			
- Інший сукупний дохід, до оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки	11	(21)	65
- Податок на прибуток, що відноситься до змін у дооцінці у складі іншого сукупного доходу	26	5	(30)
Загальна сума іншого сукупного доходу		4 389	13 450
Загальна сума сукупного доходу		44 510	51 215

Затверджено та підписано 18 березня 2025 року.

Карл Міллер-Бюрингерт
Голова Правління

Л. П. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

Л. П. Чалистрок
В. о. Головного бухгалтера

Продовження додатка А

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про зміни у власному капіталі за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	Статутний капітал	Емісійний дохід	Резерв переоцінки будівель	Інші резерви		Всього інші резерви	Результат від операцій з акціонером	Резерви та інші фонди банку	Накопичений дефіцит	Загальна сума власного капіталу
					Резерв під прибутки та збитки за фінансовими активами, оцінених за справедливою вартістю через інші сукупний дохід	Резерв під прибутки та збитки за фінансовими активами, оцінених за справедливою вартістю через інші сукупний дохід					
Власний капітал на 1 січня 2023		206 060	23	573	(15 741)	(15 168)		12 174	11 449	(156 749)	57 789
Прибуток за рік		-	-	-	-	-	-	-	-	37 765	37 765
Інший сукупний дохід		-	-	35	13 415	13 450	-	-	-	-	13 450
Сукупний дохід		-	-	35	13 415	13 450	-	-	-	37 765	51 215
Збільшення (зменшення) через інші зміни, власний капітал:											
- переведення (амортизації) резерву переоцінки будівель до нерозподіленого прибутку		-	-	(23)	-	(23)	-	-	-	23	-
Розподіл прибутку:											
- переведення до резервного фонду	20	-	-	-	-	-	-	1 510	-	(1 510)	-
- дивіденди, визнані як розподілені між власниками	20	-	-	-	-	-	-	-	-	(24 158)	(24 158)
Власний капітал на 31 грудня 2023		206 060	23	585	(2 326)	(1 741)		12 174	12 959	(144 629)	84 846
Власний капітал на 1 січня 2024		206 060	23	585	(2 326)	(1 741)		12 174	12 959	(144 629)	84 846
Прибуток за рік		-	-	-	-	-	-	-	-	40 141	40 141
Інший сукупний дохід		-	-	(16)	4 385	4 369	-	-	-	-	4 369
Сукупний дохід		-	-	(16)	4 385	4 369	-	-	-	40 141	44 510
Збільшення (зменшення) через інші зміни, власний капітал:											
- переведення (амортизації) резерву переоцінки будівель до нерозподіленого прибутку		-	-	(70)	-	(70)	-	-	-	70	-
Розподіл прибутку:											
- переведення до резервного фонду	20	-	-	-	-	-	-	1 888	-	(1 888)	-
- дивіденди, визнані як розподілені між власниками	20	-	-	-	-	-	-	-	-	(30 212)	(30 212)
Власний капітал на 31 грудня 2024		206 060	23	499	2 059	2 558		12 174	14 847	(136 518)	99 144

Затверджено до випуску та надіслано 18 березня 2025 року.

Карл Мікаель Їоркнер
Голова Правління

Л. П. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

Л. П. Чаністрак
В. о. Головного бухгалтера

Примітки, подані на сторінках 6-10, є невід'ємною частиною цієї окремої фінансової звітності.

Продовження додатка А

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2024 рік	2023 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти отримані		77 394	61 373
Проценти сплачені		(10 722)	(6 212)
Комісійні доходи, що отримані		46 602	41 589
Комісійні витрати, що сплачені		(18 463)	(16 603)
Чисте (збільшення)/зменшення від операцій з іноземною валютою		5 497	10 174
Виплати працівникам		(12 169)	(10 421)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(11 652)	(12 254)
Інші доходи		2 101	2 260
Повернення податків на прибуток (сплата)		(45 315)	(803)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		33 273	69 103
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів банкам		46 620	(29 430)
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів клієнтам		(20 421)	(22 583)
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		412	(262)
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів		(1 138)	875
Інші надходження (вибуття) грошових коштів		37	33
Чисте збільшення(зменшення) коштів клієнтів		48 650	73 801
Чисте збільшення(зменшення) інших нефінансових зобов'язань		(6)	(6)
Чисте збільшення(зменшення) інших фінансових зобов'язань		797	590
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		108 224	92 121
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		3	6
Придбання основних засобів	11	(1 529)	(1 158)
Придбання нематеріальних активів	11	(1 108)	(731)
Придбання цінних паперів, в т.ч.:		(232 930)	(165 971)
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(169 652)	(165 971)
- за амортизованою собівартістю		(63 278)	-
Надходження від реалізації та погашення інвестиційних цінних паперів, в т.ч.:		147 395	152 448
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		147 395	152 448
Надходження від продажу інвестиційної нерухомості		-	1
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(88 169)	(15 405)
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Виплати за ссудними зобов'язаннями		(765)	(713)
Дивіденди сплачені	20	(30 212)	(24 158)
Повернення інших залучених коштів		(186)	(33)
Отримання інших залучених коштів	16	3 746	2 530
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	34	(27 417)	(22 374)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		7 167	3 768
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(319)	(19)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		(514)	58 091
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	6	152 282	94 191
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	6	151 768	152 282

Затверджено та випущено 18 березня 2025 року

Карл Мюллер-Бюренерт
Голова Правління

Л. П. Чернішова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

Л. П. Чаністрак
В. о. Головного бухгалтера

